

ภาคผนวก ง

รายงาน
ของ
คณะอนุกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาการแก้ไขปัญหา
ชายแดนภาคใต้
ในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทาง
การสร้างความปลอดภัยแห่งชาติ
สภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมการ ๓

รายงานคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาศึกษาการแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้
ในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ

๑. ความนำ

จากปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน เป็นปัญหาที่มีเหตุการณ์ที่มีความละเอียดอ่อนซับซ้อน สืบเนื่องจากความขัดแย้งที่มีประวัติศาสตร์มายาวนาน ทั้งทางศาสนา วัฒนธรรม การเมือง การบริหารจัดการของภาครัฐ โดยมีความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับประชาชน และประชาชนกับประชาชนในพื้นที่อยู่เป็นระยะ ๆ นำมาซึ่งความสูญเสียและส่งผลกระทบต่อความเสียหายมาสู่ประเทศชาติในส่วนรวม ปัจจุบันสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการเคลื่อนไหว และเปลี่ยนแปลงมาอย่างต่อเนื่อง ความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ และมีความเชื่อมโยงกับปัจจัยแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ จนกระทั่งขณะนี้สถานการณ์ความรุนแรงยังไม่มีแนวโน้มที่จะยุติลง ความยืดเยื้อของปัญหาส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจ จากเดิมที่ส่วนใหญ่มาจากการกระทำของกลุ่มผู้ก่อเหตุความรุนแรงที่มีอุดมการณ์ต่างจากภาครัฐ มาเป็นการก่อเหตุจากแรงจูงใจที่มีความเชื่อมโยงในการเอื้อผลประโยชน์กับกลุ่มผู้ก่อเหตุความรุนแรงในพื้นที่

ในส่วนของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ จากการประชุมครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ มีความเห็นว่าปัญหาความไม่สงบและเหตุการณ์ความรุนแรงในชายแดนภาคใต้มีความสอดคล้องและเกี่ยวเนื่องต่อการสร้างความปรองดองของชนในชาติ ที่จะต้องเร่งรีบในการแก้ไขปัญหา ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาของคณะกรรมการดำเนินไปด้วยความละเอียดรอบคอบ ครอบคลุม และรวดเร็ว รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการวิสามัญจึงอาศัยอำนาจตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๘ ได้มีมติให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาศึกษาการแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยบุคคล มีรายชื่อดังต่อไปนี้เป็นอนุกรรมการ

- (๑) นายกนก วงษ์ตระหง่าน
- (๒) นายเจอะอามิง โต๊ะตาหยง
- (๓) นายชูการ์โน มะทา
- (๔) นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ
- (๕) ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิริยศ ราธิมมูลา
- (๖) พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พันแสน
- (๗) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีสมภพ จิตต์ภิรมย์ศรี
- (๘) นายอดิศักดิ์ ตันยากุล
- (๙) พลตำรวจตรี อนุรุต กฤษณะการะเกตุ
- (๑๐) พันตรี อาณันย์ วัชโรทัย

นอกจากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญครั้งดังกล่าว ได้มีมติตั้งที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการวิสามัญ โดยมีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

- (๑) รองศาสตราจารย์โคทม อารียา
- (๒) นายชวลิต วิชยสุทธิ์
- (๓) นายชำนาญ ศักดิ์เศรษฐ์
- (๔) พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง
- (๕) พลตำรวจโท ธีรวุฒิ บุตรศรีภูมิ
- (๖) นายนิกร จำนง
- (๗) ร้อยตำรวจเอก นิติภูมิ นวรรตน์
- (๘) นายพีรพันธุ์ พาลุสุข
- (๙) พลตำรวจโท ไพฑูรย์ ชูชัยยะ
- (๑๐) นายมุขำหมัด อายุ ปาทาน
- (๑๑) นายสุทัศน์ เงินหมื่น
- (๑๒) พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ
- (๑๓) พลโท อุดมชัย ธรรมสาโรรัชต์

๒. องค์ประกอบของคณะอนุกรรมการ

ในคราวประชุมคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ในคณะอนุกรรมการ ดังนี้

(๑) พลตำรวจเอก วิรุฬห์ พันแสน	เป็นประธานคณะอนุกรรมการ
(๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิริยศ ราธิมมูลา	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) พันตรี อาณันย์ วิชโรทัย	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
(๔) นายเจอะอามิง โตะตาหยง	เป็นรองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม
(๕) นายอดิศักดิ์ ตันยากุล	เป็นเลขานุการคณะอนุกรรมการ
(๖) พลตำรวจตรี อนุรุต กฤษณะการะเกตุ	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการ
(๗) นายชูการ์โน มะทา	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะอนุกรรมการ

ที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้ง นายจารึก บุตรดาวงษ์ วิทยากรปฏิบัติการ กลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการในคณะอนุกรรมการ และมีมติให้นัดประชุมคณะอนุกรรมการเป็นประจำทุกวันพฤหัสบดีเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา เป็นต้นไป

๓. หลักการแนวคิดและกรอบการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ

๓.๑ กรอบการดำเนินงาน

ปัญหาชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและมีความละเอียดอ่อนมาก ดังนั้น คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ จึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการชุดนี้พิจารณาปัญหาชายแดนภาคใต้ให้มีความละเอียดรอบคอบ และเมื่อพิจารณาศึกษาเสร็จสิ้นแล้วคณะอนุกรรมการจะนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้เชิงยุทธศาสตร์ เพราะเป็นปัญหาระดับชาติที่ทุกหน่วยงานจะต้องดำเนินการแบบบูรณาการร่วมกันเสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ สภาผู้แทนราษฎร เพื่อรวบรวมข้อมูลเสนอต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

โดยที่ประชุมคณะอนุกรรมการได้แบ่งกรอบการทำงานออกเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑. พิจารณา ศึกษา และเชิญส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อชี้แจง แสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรมและให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลผู้มีความรู้ ความสามารถและที่มีประสบการณ์ที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าว

๒. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น

๓. กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และข้อเสนอแนะ

๓.๒ กรอบระยะเวลา

จากการพิจารณาศึกษาการแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้มีความละเอียดซับซ้อน และมีประเด็นการพิจารณาจำนวนมาก ระยะเวลาที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ กำหนดให้ศึกษา ๓๐ วัน ไม่เพียงพอที่จะดำเนินการให้แล้วเสร็จ คณะอนุกรรมการจึงขอขยายระยะเวลาการศึกษาออกไปอีก ๖๐ วัน ซึ่งจะครบกำหนดระยะเวลาวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๕

๔. ผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ

จากการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการที่เริ่มตั้งแต่การประชุมครั้งแรก เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๕ จนปัจจุบันได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการจำนวน ๙ ครั้ง โดยมีการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้เดินทางไปศึกษาดูงานรวมทั้งเข้ารับฟังบรรยายสรุปสถานการณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ จังหวัดปัตตานี และเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมคณะกรรมการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดสงขลา ระหว่างวันศุกร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ถึงวันเสาร์ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

๔.๑ การรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ และ ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหา

๔.๑.๑ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ

ได้ชี้แจงแสดงความคิดเห็นต่อคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหาชายแดนภาคใต้ ว่าปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความยืดเยื้อยาวนานและความขัดแย้งเกิดมาจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งปัญหาความขัดแย้งมีความแตกต่างกับปัญหาความขัดแย้งในกรุงเทพมหานครมาก เพราะความขัดแย้งที่กรุงเทพมหานครเป็นความขัดแย้งที่มีคู่กรณี แต่ความขัดแย้งที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนในท้องถิ่นมีทัศนคติและความรู้สึกไม่ดีต่อภาครัฐ ดังนั้น จึงควรพิจารณาดำเนินการให้คนในพื้นที่เป็นมิตรกับภาครัฐ ก่อนหน้านี้เหตุการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้สงบและคลี่คลายลงบ้าง จนกระทั่งตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๗ เป็นต้นมา ความขัดแย้งความรุนแรงก็เกิดขึ้นอีกครั้งอย่างต่อเนื่อง และมีการยุบศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอบต.) หลังจากนั้นได้มีการรายงานจากศูนย์ข่าวกรองว่าได้เกิดการเคลื่อนไหวและมีขบวนการใต้ดินขึ้นและมีเยาวชนถูกชักจูงไปร่วมขบวนการ ซึ่งอาจเป็นปัญหาสืบเนื่องจากการที่รัฐไม่ได้มีการลงไปดูแลในพื้นที่ดังกล่าวโดยเฉพาะโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่ที่ต้องมีการปลูกฝังนักเรียนและเยาวชนอย่างใกล้ชิด ดังนั้น ปัญหาจึงเกิดขึ้นมาและมีการปลูกฝังในเรื่องความไม่เป็นธรรมและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติไม่ดี จนนำไปสู่การก่อเหตุความรุนแรงและความรู้สึกต่อการเป็นคนต่างถิ่นต่างเชื้อชาติกันระหว่าง

คนในภาคอื่น ๆ กับคนทางภาคใต้ โดยกระบวนการในการก่อเหตุความรุนแรงนั้นได้ใช้วิธีควบคุมคนให้หวาดกลัว และความรุนแรงโดยมีเป้าหมายคือชาวบ้านรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ อดีตที่ผ่านมาเหตุการณ์ความรุนแรงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะใช้เพียงเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเป้าหมายเพียงอย่างเดียว แต่ปัจจุบันได้รวมชาวบ้านเข้าไปด้วย เนื่องจากหากชาวบ้านได้รับผลกระทบจากความรุนแรงแล้ว จะนำไปสู่การหวาดกลัวพร้อมกับการสร้างความแตกแยกและเกิดความหวาดระแวงกันขึ้นมาระหว่างชาวบ้านที่เป็นชาวพุทธกับชาวบ้านที่เป็นมุสลิม ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องของของปัญหาความขัดแย้งมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ ในส่วนสำนักงานข่าวกรองแห่งชาติได้รับมอบหมายปฏิบัติการด้านการข่าวก็ได้มีการกำหนดเป้าหมายและจัดตั้งแหล่งข่าวขึ้นมาเพื่อให้ได้ข้อมูลด้านการข่าวที่ถูกต้อง เพื่อนำรายงานต่อรัฐบาลในการที่จะนำไปกำหนดนโยบาย แต่หลังจากปีพ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นมารัฐบาลได้กำหนดนโยบายในลักษณะให้หน่วยงานราชการทุกภาคส่วนได้ร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดความสงบสุข และในส่วนของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ได้รับนโยบายการทำงานมาส่วนหนึ่งเพื่อสนับสนุนนโยบายหลักการทำงานเกี่ยวกับภาคใต้โดยมีประเด็นสำคัญคือดำเนินการด้านข้อมูลการข่าวเพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และช่วยลดปัจจัยที่สนับสนุนในการก่อเหตุจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งลักษณะงานแยกได้ ๔ ด้าน ดังนี้

๑) การปฏิบัติการด้านการข่าวเพื่อรวบรวมข่าวกรองเสนอต่อรัฐบาล โดยมีกระบวนการประสานและสนับสนุนหน่วยในพื้นที่ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) และส่วนของกองทัพภาค

๒) การทำงานด้านเครือข่ายภาคประชาชน โดยคำนึงถึงว่าถ้าประชาชนสามารถดูแลและป้องกันตัวเอง รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งแก่ตนเองได้แล้ว ก็จะช่วยลดปัญหาและความรุนแรงในเขตพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่ได้

๓) การนำเอาข่าวสารที่ได้มีการเผยแพร่ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในเวปไซด์ต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์เพื่อประกอบการทำงานด้านการข่าวกรอง เนื่องจากปัจจุบันนี้ได้มีการใช้เวปไซด์และอินเทอร์เน็ตเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงเกี่ยวกับปัญหาทางจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปทั่วโลก ดังนั้น หน่วยงานข่าวกรองจึงต้องใช้ข้อมูลที่แท้จริงเพื่อตอบโต้และชี้แจงข้อมูลที่เป็นจริงบนเวปไซด์ดังกล่าว

๔) ดำเนินการประสานงานกับหน่วยข่าวกรองของต่างประเทศต่าง ๆ เช่น ประเทศมาเลเซีย และประเทศแถบตะวันออกกลาง เพื่อให้หน่วยงานข่าวต่างประเทศดังกล่าวนำข้อมูลด้านการข่าวและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ต้องไปเผยแพร่ความจริง

ปัจจุบันนี้ได้มีการก่อเหตุความรุนแรงกันอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ขอเสนอการดำเนินการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ดังนี้

ก. ควรส่งเสริมยุทธศาสตร์สันติวิธี เพื่อต้องการให้กลุ่มผู้ก่อเหตุความรุนแรงได้เลิกการต่อสู้ด้วยอาวุธและมีการดำเนินการจัดทำรูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้เห็นเป็นการเปิดทางและความต้องการในการต่อสู้อย่างสันติโดยไม่ใช้ความรุนแรง และส่งเสริมความเข้มแข็งในภาคประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อที่จะได้เป็นกลไกในการไม่ใช้ความรุนแรง

ข. ใช้ยุทธศาสตร์เชิงรุกด้านการต่อต้านความไม่สงบซึ่งมีการดำเนินการควบคู่กับยุทธศาสตร์สันติภาพด้วยการกดดันทหารในระดับปฏิบัติการที่ถึงตัว เพราะว่าการทำงานก่อเหตุความรุนแรงนั้นเป็นการกระทำในเชิงอิสระที่แกนนำสามารถควบคุมได้ ดังนั้น แม้มีการพูดคุยสันติภาพก็ต้องมีการดำเนินการทางทหารควบคู่กันไปด้วยเพื่อที่จะทำให้การพูดคุยมีพลังอำนาจและบรรลุเป้าหมายมากขึ้น

๓. ใช้ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน ด้วยมาตรการต่อต้านแนวความคิด กลุ่มพวกหัวรุนแรง Clutter Radical Lazation เนื่องจากปัจจุบันแกนนำเยาวชนของกลุ่มผู้ก่อเหตุความรุนแรงในระดับกลาง จะมีอายุระหว่าง ๒๔ - ๔๐ ปีนั้น ได้มีการแสวงหาผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตของขบวนการสันติภาพ และได้ออกมาเคลื่อนไหวแบบไม่ใช้ความรุนแรงมากขึ้นแบบพวก Non Violence Group หากไม่สามารถจำกัดหรือลดบทบาทและลดแนวความคิดของกลุ่มดังกล่าวนี้ลงได้ อาจจะเป็นภัยคุกคามได้อีกในระยะเวลา ๕ - ๑๐ ปี ในอนาคตข้างหน้า

๔. ยุทธศาสตร์ด้านการอำนวยความสะดวก โดยต้องมีการดำเนินการอย่างเคร่งครัดทั้งด้านกระบวนการยุติธรรมอย่างปกติ กฎหมายพิเศษ และกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

๕. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา ควรดำเนินการควบคู่กับด้านเศรษฐกิจและสภาพพื้นที่ทางสังคม เป็นการแก้ไขที่รากเหง้าของปัญหาที่จะทำให้สามารถตัดวงจรเข้าสู่การใช้ความรุนแรงลงได้เช่น นโยบายต่อต้านความรุนแรง Clutter Radical Lazation คือลดแนวความคิดพวกหัวรุนแรง ซึ่งประเทศที่ประสบความสำเร็จคือ สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ และปัจจุบันสำนักงานข่าวกรองได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวโดยเข้าหากลุ่มที่มีปัญหาคือ เด็กกำพร้า หญิงหม้าย ผู้ต้องขังที่ทำความผิดทางด้านความมั่นคง เพื่อที่จะได้เข้าไปสลายแนวความคิดหัวรุนแรงและทำให้กลุ่มเหล่านี้ได้เห็นว่าการกระทำการรุนแรงไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องหากเกิดเหตุการณ์ใด ๆ ขึ้นมากลุ่มขบวนการก็มีได้เข้ามาช่วยเหลืออะไรเลย แม้แต่คนในระดับแกนนำของกลุ่มความขัดแย้งก็ยังหาทางเอาตัวรอด แต่กลุ่มในระดับผู้ก่อเหตุความรุนแรงต้องมารับผิดชอบผลกระทำ ความรุนแรงแทน ซึ่งวิธีการดังกล่าวถือว่าประสบความสำเร็จพอสมควรในการหาทางออกของปัญหาคือหันมาใช้การต่อสู้อย่างสันติ และช่วยลดสถานการณ์ความรุนแรงลงได้บ้าง นอกจากนี้ สำนักข่าวกรองแห่งชาติได้ดำเนินการในด้านการต่างประเทศ โดยให้มีการกระชับความสัมพันธ์กับหน่วยข่าวที่เป็นมิตรกับประเทศต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารโดยมีจุดหมายร่วมกันคือการป้องกันการก่อการร้ายและถ้าหากเป็นประเทศในกลุ่มประเทศที่เป็นชาวมุสลิมนั้น ก็ได้มีการจัดการและแสวงหาความร่วมมือเพื่อทำความเข้าใจ เนื่องจากกลุ่มประเทศนี้เป็นกลุ่มประเทศสมาชิกโอไอซี (กลุ่มประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม) ที่ได้เข้ามาช่วยรณรงค์เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เข้าใจปัญหาความขัดแย้งที่แท้จริงว่าคืออะไร ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นช่องทางการดำเนินการที่พิเศษนอกเหนือจากการดำเนินการของกระทรวงการต่างประเทศที่มีลักษณะการดำเนินการรูปแบบของรัฐบาลกับรัฐบาลด้วยกัน อาจทำให้ไม่เกิดการดำเนินงานที่คล่องตัวได้แต่ในฐานะที่เป็นหน่วยข่าวกับหน่วยข่าวด้วยกันแล้วเมื่อมีการสัมมนาอบรมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันและกัน หากขอความร่วมมือกันแล้วก็จะเป็นการนำข้อมูลการสื่อความดังกล่าวไปเสนอต่อผู้นำประเทศของตนได้เร็วกว่า ดังนั้น จึงถือว่าเป็นช่องทางอีกวิธีหนึ่งที่สนับสนุนในยุทธวิธีดังกล่าว

๔.๑.๒ สภาความมั่นคงแห่งชาติ

ได้ชี้แจงแสดงความคิดเห็นต่อคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหาชายแดนภาคใต้ว่า กรณีของปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นก็ได้รับมอบหมายให้จัดทำนโยบายความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๑ ถึงปัจจุบัน และก็มีแนวทางการดำเนินการต่อไปในอนาคตด้วย โดยในขณะนี้ได้มีการดำเนินการจัดทำนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในช่วงระยะเวลาปีพ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ และคาดว่าจะมีการนำเสนอสู่สภาความมั่นคงแห่งชาติ ในต้นเดือนกุมภาพันธ์

ปีพ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งในการจัดทำนโยบายการบริหารดังกล่าวนี้เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการ
จังหวัดชายแดนภาคใต้ฉบับปีพ.ศ. ๒๕๕๓ และจากการที่คณะอนุกรรมการวิสามัญฯ ได้มีหนังสือแจ้งไปยัง
สภาความมั่นคงแห่งชาติ เพื่อให้ร่วมประชุมชี้แจงแสดงความคิดเห็นโดยมีประเด็นสำคัญที่ต้องชี้แจงคือ
สภาความมั่นคงแห่งชาติมีแนวนโยบายอย่างไรบ้างในอดีตที่ผ่านมาในการแก้ไขสภาพปัญหาความขัดแย้ง
และเหตุการณ์ความไม่สงบในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และมีแนวทางนโยบายการปฏิบัติงาน
ในปัจจุบันนั้นอย่างไร มีการวางยุทธศาสตร์ในระยะยาวสำหรับอนาคตหรือไม่ อย่างไรก็ตามในการสร้างความปรองดอง
ให้เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สภาความมั่นคงแห่งชาติขอชี้แจงในประเด็นแนวทาง กรอบทิศทาง
ในการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่อง แนวนโยบายในอดีตที่สภาความมั่นคงแห่งชาติได้จัดทำสรุปได้ดังนี้

ช่วงที่ ๑ ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๒๑

มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเป็นมติ
คณะรัฐมนตรีที่สำคัญ ๆ เท่านั้น เช่น นโยบายเกี่ยวกับปอเนาะ นโยบายเกี่ยวกับคนไทยมุสลิมในเขตจังหวัด
ชายแดนภาคใต้นิยมไปเรียนต่อที่เจดดาห์หรือไคโรมากขึ้น นโยบายความปลอดภัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ในปีพ.ศ. ๒๕๑๒ และพ.ศ. ๒๕๑๗ นโยบายเกี่ยวกับสถานการณ์โจรก่อการร้ายใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้
พ.ศ. ๒๕๑๘ และใช้นโยบายนี้เรื่อยมาจนถึงปีพ.ศ. ๒๕๒๐ จากนั้น จึงมีการกำหนดนโยบายที่ครอบคลุม
บูรณาการทุกเรื่องเข้าด้วยกัน

ช่วงที่ ๒ ระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นต้นมา

สภาความมั่นคงแห่งชาติได้รับมอบหมายให้จัดทำนโยบายความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดน
ภาคใต้มาอย่างต่อเนื่อง โดยช่วงระยะเวลา พ.ศ. ๒๕๒๑ - พ.ศ. ๒๕๔๗ นั้น ได้มีการจัดทำนโยบายต่าง ๆ
รวมทั้งสิ้น ๔ ฉบับ ดังนี้

- ฉบับที่ ๑. พ.ศ. ๒๕๒๑ - พ.ศ. ๒๕๕๓๐

เป็นแนวนโยบายที่ใช้โดยไม่มีการกำหนดหัวระยะเวลาไว้แต่เป็นการใช้มีระยะเวลา
รวมถึง ๑๐ ปี และเป็นนโยบายฉบับแรกที่แก้ไขปัญหาได้ครอบคลุมทุกเรื่องโดยไม่มีการแยกแยะปัญหา
ออกมาเฉพาะบางกรณีที่เกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้น ซึ่งนโยบายดังกล่าวนี้จะมีแนวนโยบายมุ่งให้เกิด
การประสานงานระหว่างหน่วยราชการเพื่อแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
และมุ่งให้เกิดความสงบเรียบร้อยในพื้นที่กับสภาพแวดล้อมในทุกด้านเพื่อเกิดการพัฒนาอย่างรวดเร็ว

- ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๑ - พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นการดำเนินการตามนโยบายโดยมีการประเมินจากสถานการณ์ช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา
และให้ความสำคัญอย่างเร่งด่วนเป็นลำดับแรกในการสร้างความเข้าใจ ลดความหวาดระแวงด้วยการยอมรับ
ในความแตกต่าง โดยการให้เกียรติซึ่งกันและกันซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของนโยบายฉบับนี้ มีการใช้แนวทาง
อย่างสันติ ปฏิเสธความรุนแรง ในขณะเดียวกันก็มีการใช้แนวทางทางการเมืองนำปัญหาในการรักษาความสงบ
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่่นโยบายดังกล่าวก็ยังถือว่ามัลลั้งยังไม่มากพอในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง
ได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งการสร้างแนวทางเพื่อพัฒนาความคิดให้มีเอกภาพในระดับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติ เนื่องจาก
มีการพัฒนาที่ล่าช้า

- ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๓๗ - พ.ศ. ๒๕๔๑

เป็นการประเมินจากแนวนโยบายในฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ มีการทบทวนนโยบายขึ้นมาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันที่ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยครั้งนี้ยึดหลักการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นงานเร่งด่วน ขณะเดียวกันก็รักษาเสถียรภาพการแก้ไขการเมือง สังคม จิตวิทยา ที่ได้มีการดำเนินการมาอย่างถูกต้องและต่อเนื่องมาตลอด นโยบายฉบับที่ ๓ เป็นการยึดหลักการโดยเอาเศรษฐกิจนำประชาสัมพันธ์ตาม และความสงบเรียบร้อยสนับสนุน

- ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๔๒ - พ.ศ. ๒๕๔๖

เป็นนโยบายที่ได้รับความนิยมยอมรับและมีการกล่าวถึงกันมากในต่างประเทศ และมีการแปลเป็นภาษาอาหรับ ภาษามลายู อักษรยาวี อักษรรูมาไนส์ โดยมีนโยบายมุ่งการพัฒนาศักยภาพของคนและพัฒนาสังคมให้เป็นศูนย์กลางการแก้ไขปัญหา เร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านสังคม จิตวิทยา คุ่มครองปกป้องวิถีชีวิตประชาชน โดยใช้กรอบแนวคิดแบบสันติวิธีอย่างเต็มที่และดำเนินนโยบายการเมืองนำการทหาร แต่ก็มีข้อสังเกตเพิ่มเติมในนโยบายฉบับนี้ว่าในระหว่างที่กำลังดำเนินนโยบายให้เดินไปตามระบบนั้น ก็มีสภาพปัญหาเกิดขึ้นจากการนำนโยบายสู่ภาคการปฏิบัติงานด้วยเช่นกัน และจากการดำเนินการในนโยบายดังกล่าวนี้ ได้มีศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้และกองกำลังผสมพลเรือนตำรวจทหารที่ ๔๓ (พตท. ๔๓) เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหา และเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๕ ก็ได้มีการยุบหน่วยงานทั้งสองนี้ จากนั้น ก็ได้มีการนำเอากลไกบริหารงานตามปกติมาใช้ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้เกิดเหตุการณ์ปล้นปืนในวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๗ และได้มีสถานการณ์รุนแรงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

ช่วงที่ ๓ นโยบายการปฏิบัติงานในปัจจุบัน

มีการวางยุทธศาสตร์ในระยะยาวสำหรับอนาคตเพื่อสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสภาความมั่นคงแห่งชาติได้มีกรอบแนวทางการทำงาน โดยในปัจจุบันได้ใช้คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ สร ๒๐๖/๒๕๔๙ เรื่อง นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีกรอบทิศทางการทำงานเหมือนเดิมคือ ยึดหลักการเข้าใจ เข้าถึง การพัฒนา และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดมั่นแนวทางสันติวิธีเป็นบรรทัดฐานในการจัดการแก้ไขปัญหาของความขัดแย้ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

นอกจากนี้ เมื่อได้พิจารณาในภาพรวมของสถานการณ์ความขัดแย้ง ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ แล้ว จะเห็นได้ว่าการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องที่มีการใช้ความรุนแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งก่อนหน้านี้ในอดีตที่ผ่านมาผู้อยู่เบื้องหลังกลุ่มการสร้างควาไม่สงบและความรุนแรงต่าง ๆ เหล่านี้ก็คือบุคคลที่มีความคิดและอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ แต่ในปัจจุบันจะเห็นว่ากลุ่มผู้ก่อเหตุความรุนแรงเหล่านี้มักจะมีแรงจูงใจอื่น ๆ ที่นำเข้ามาเป็นองค์ประกอบในการสร้างปัญหาความรุนแรงให้เกิดขึ้นในอัตราส่วนที่เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมมาก โดยมีกลุ่มขบวนการบางส่วนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในแง่ของการเอื้อผลประโยชน์ เช่น การค่าน้ำมันเถื่อน ยาเสพติด ค่าของเถื่อน ความขัดแย้งของกลุ่มผู้มีอิทธิพล ความแค้นทางอารมณ์ ความเกลียดชังกันเป็นการส่วนตัว ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปัญหาที่แท้จริงและเป็นรากเหง้าในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น จะเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันหลายระดับและมีความละเอียดอ่อนมาก แต่เงื่อนไขปัญหาสำคัญต่าง ๆ ที่เป็นแกนหลักคือเงื่อนไขระดับบุคคล เงื่อนไขระดับโครงสร้าง เงื่อนไขระดับวัฒนธรรม ดังนั้น ในกระบวนการดำเนินการแก้ไขปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ในอนาคตอีก ๓ ปี ข้างหน้านี้อาจจะมีการปรับทิศทางการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ ๔ เรื่อง ดังนี้

๑. กรอบการเสริมสร้างความปลอดภัย
๒. กรอบการขจัดป้องกันไม่ให้มีเงื่อนไขที่หล่อเลี้ยงและเอื้อต่อการใช้ความรุนแรงกับทุกฝ่าย
๓. กรอบการเสริมสร้างความเข้าใจและฟื้นฟูความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและ

ประชาชนกับรัฐ

๔. กรอบการพัฒนาพื้นที่อย่างเท่าเทียมกันและสอดคล้องตรงกับความต้องการของคนในพื้นที่

๕. กรอบการสร้างความตระหนักในคุณค่าของการอยู่ในพื้นที่ร่วมกันของคนในพื้นที่ภายใต้ความหลากหลาย

๖. กรอบการเสริมสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้กับสังคมไทยได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการแก้ไขปัญหา

๗. กรอบการทำให้สังคมภายนอกประเทศสนับสนุนการแก้ไขปัญหา

๘. กรอบการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพูดคุยในการแสวงหาทางออกของความขัดแย้ง

๙. กรอบการบริหารจัดการตามแนวนโยบายการแก้ไขปัญหาของรัฐ

จากกรอบดังกล่าวนี้ จะมีจุดเด่นของนโยบายรวมอยู่ในวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นให้จังหวัดชายแดนภาคใต้ปลอดภัย ปราศจากการใช้เงื่อนไขความรุนแรง สภาพแวดล้อมที่พร้อมและเอื้อต่อการแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติ และทุกภาคส่วนมีความเข้าใจ ไว้วางใจ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเสริมสร้างสันติภาพร่วมกัน ดังนั้น จะเห็นได้ว่านโยบายฉบับนี้มุ่งเน้นการสร้าง ความเชื่อมั่นว่าความรุนแรงไม่สามารถนำมาสู่การยุติปัญหาความขัดแย้งได้และไม่ได้ให้การมุ่งเอาผลของความชนะที่ตัวบุคคล แต่มุ่งเน้นที่จะปรับแนวทางการต่อสู้อย่างสันติและไม่ใช้ความรุนแรง การกระจายอำนาจ และในขณะเดียวกันก็ได้มีการนำเสนอแนวนโยบายดังกล่าวนี้ไปเป็นแบบควบคุมกับแผนนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ในส่วนของสมช. ได้มีการจัดทำนโยบายความมั่นคงภายในประเทศที่เป็นฉบับใหม่ขึ้นมาและได้นำเอาแผนนโยบายเกี่ยวกับประเด็นปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปบรรจุไว้ในนโยบายความมั่นคงภายในประเทศด้วย และยังมีแนวยุทธศาสตร์การสนับสนุนนักศึกษาไทย-มุสลิม ที่ศึกษาอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่เชื่อมโยงไปถึงคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเชื่อมโยงไปในอนาคตข้างหน้า และนโยบายฉบับนี้ก็ส่งผลต่อไปถึงเรื่องกรอบอาเซียนปีพ.ศ. ๒๕๕๘ ด้วย เพราะจะใช้จุดแข็งในพื้นที่เพื่อใช้แก้ปัญหาของนโยบายปีพ.ศ. ๒๕๕๗ ไปเป็นฝั่งงานในแนวนโยบายของกรอบอาเซียนต่อไป

๔.๑.๓ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

ได้ชี้แจงแสดงความคิดเห็นต่อคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหาชายแดนภาคใต้ ดังนี้

๑. ประเด็นเรื่องการแทรกแซงจากต่างชาติว่า ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่เคยมีการแทรกแซงแต่อย่างใดแต่ในทางตรงกันข้ามกลับมีความต้องการที่จะเสนอตัวเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเป็นจำนวนมาก และมีบางประเทศที่เป็นกลางที่อยู่ในแนวชายแดนภาคใต้แต่ในปัจจุบันสถานการณ์เริ่มดีขึ้น และได้หันมาช่วยเหลือบ้างแล้ว

๒. ประเด็นเรื่องเงินทุนนั้นมีจริงและไม่ใช้เงินทุนจากต่างชาติเข้ามาสนับสนุน แต่มีจำนวนเงินที่ไม่มากนักที่มาจากต่างประเทศในรูปแบบเงินบริจาคอย่างถูกต้องมาจากองค์กรหรือมูลนิธิต่าง ๆ ของชาวมุสลิมแต่นำไปใช้ในทางที่ผิดวัตถุประสงค์การให้เงิน นอกจากนี้ ยังมีการสร้างผลงานขึ้นมาแล้วนำไปใช้ขอเงินทุน แต่ก็ยังเป็นจำนวนไม่มากนักและไม่ใช้เงินทุนจากผู้ก่อการร้ายต่างประเทศ ส่วนกรณีเงินทุนในประเทศนั้นจะมาจากพวกที่อยู่ในกลุ่มขบวนการเดียวกันแล้วช่วยเหลือกัน เงินบริจาคที่ได้มาอย่างถูกต้องแต่นำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง

๓. ประเด็นปัจจัยสนับสนุนในการก่อเหตุความรุนแรง โดยมีสิ่งผิดกฎหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับส่วนมากจะเป็นกลุ่มผู้มีอิทธิพลและกลุ่มผู้ก่อเหตุความรุนแรงเข้ามาเกี่ยวพัน เช่น การค้ายาเสพติด ขายน้ำมันเถื่อน สินค้าผิดกฎหมาย ซึ่งจะมีกันมากในแนวชายแดนมีส่วนเข้ามาเป็นปัจจัยประกอบด้วย

๔.๑.๔ กระทรวงยุติธรรม

ได้ชี้แจงแสดงความคิดเห็นต่อคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหาชายแดนภาคใต้ว่า จากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเหตุการณ์ที่พิเศษและมีระยะเวลายาวนาน มีความแตกแยก ความไม่เข้าใจ และความหวาดระแวงระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนในพื้นที่ ในวันที่มีเหตุการณ์ปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ทหารพรานกับกลุ่มชาวบ้านในวันนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้เดินทางไปร่วมในพิธีวางศิลาฤกษ์การก่อสร้างอาคารมหาวิทยาลัยอิสลาม ที่จังหวัดปัตตานี ซึ่งได้รับรายงานเหตุการณ์ปะทะกันของเจ้าหน้าที่ทหารพรานกับกลุ่มชาวบ้านในช่วงเช้าของวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๕ จึงทราบสาเหตุที่แท้จริงว่าเป็นความผิดพลาดของฝ่ายเจ้าหน้าที่ทหารพรานที่เป็นการยิงผิดตัว โดยกลุ่มดังกล่าวเป็นเพียงชาวบ้านที่กำลังเดินทางกลับมาจากการทำพิธีละหมาด ทั้งนี้ เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดจากความหวาดระแวงของเจ้าหน้าที่ สืบเนื่องจากฐานทหารพรานที่ ๔๓๐๒ ได้ถูกกลุ่มคนร้ายยิงถล่มและกลุ่มเจ้าหน้าที่ทหารพรานได้เข้าตรวจสอบประกอบกับมีกลุ่มชาวบ้านดังกล่าวขับรถผ่านมาพอดีและคิดว่าเป็นกลุ่มคนร้ายจึงเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียใจอย่างยิ่ง เจ้าหน้าที่รัฐและผู้มีส่วนรับผิดชอบทุกคนต้องพร้อมแสดงความเสียใจและพร้อมที่จะเยียวยาแก้ไขให้เป็นอย่างดีที่สุด และได้มีการหารือร่วมกันของรัฐบาลในการหาทางป้องกันความผิดพลาดและสาเหตุของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการแก้ไขเยียวยาเพื่อให้เกิดการปรองดอง เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ ได้มีการประชุมหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องจนได้รับทราบถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงบ่าย พลโท อุดมชัย ธรรมสาโรชต์ แม่ทัพภาคที่ ๔ จึงได้จัดให้มีการประชุมทำความเข้าใจกับญาติผู้เสียหายและแสดงความเสียใจ รวมทั้งอธิบายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผลจากการประชุมที่มีทั้งญาติผู้เสียหาย เจ้าหน้าที่รัฐ และผู้บริหารระดับสูง ทำให้ได้ข้อยุติใน ๓ ข้อ ดังนี้

๑. ขอให้ย้ายทหารพรานออกจากพื้นที่
๒. ให้คณะกรรมการอิสลามเข้าร่วมในการตรวจสอบคดี
๓. ให้เจ้าหน้าที่ให้ความเป็นธรรมกับผู้เสียหาย ตลอดจนแก้ไขข่าว สื่อทั้งหลายทั้งปวงที่ทำให้สังคมเข้าใจผิด

๔.๑.๕ กระทรวงศึกษาธิการ

ได้ชี้แจงแสดงความคิดเห็นต่อคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับรายละเอียดของปัญหาชายแดนภาคใต้ว่า การศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและเป็นเรื่องใหญ่มาก โดยมีคนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ถ้าหากได้มีการพัฒนาเยาวชนในชายแดนภาคใต้ให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้นปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ในภาคใต้อาจเบาบางลงได้ นอกจากนี้ ในฐานะที่ได้ทำงานในพื้นที่ชายแดนภาคใต้มานานเมื่อพิจารณาในเรื่องการศึกษาแล้วจะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา พื้นฐานการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อพิจารณาแล้วมีระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำอันอาจมีประเด็นของสาเหตุปัญหาจากสิ่งต่าง ๆ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ ปัญหาการใช้ภาษา

เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวนี้มีการใช้ภาษามลายูเป็นหลัก และใช้ภาษาไทยเป็นรอง จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อองค์การเรียนรู้ต่าง ๆ ตามมาโดยเฉพาะหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอน ทางกระทรวงศึกษาธิการ จึงหาแนวทางแก้ไขโดยมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนว่าทุกเขตพื้นที่การศึกษานั้นควรต้องยึดหลักการเรียนการสอนว่า ทำอย่างไรที่จะสามารถพัฒนาหลักสูตรแนวทางการศึกษาที่ใช้ภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้อง นอกจากนี้ ในภาษาท้องถิ่นคือภาษามลายูนั้นก็ต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้ควบคู่กันไปด้วยอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและบุคคลต่าง ๆ หลายภาคส่วนมาร่วมมือกันเพื่อช่วยแก้ไขปัญหา รวมถึงการให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมและศาสนา กระทรวงศึกษาธิการได้คำนึงถึงความสำคัญในวัฒนธรรมของท้องถิ่นจึงได้มีการดำเนินการบรรจุหลักสูตรการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและศาสนาอิสลามของคนในท้องถิ่นจังหวัดชายแดนภาคใต้เข้าไปด้วย

ประเด็นที่ ๒ ปัญหาความมั่นคง

ในปัจจุบัน บุคลากรทางการศึกษาเป็นตำแหน่งที่มีการขอโอนย้ายออกจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาก กระทรวงศึกษาธิการจึงหาแนวทางแก้ไขโดยสรรหาบุคลากรครูไปทดแทนโดยคัดสรรบุคคลในเขตพื้นที่ดังกล่าวไปบรรจุแทนตำแหน่งที่ว่าง ดังนั้น จะเห็นได้ว่าตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษามีได้ขาดแคลน แต่ขาดแคลนเรื่องคุณภาพครูที่ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงและพยายามหาแนวทางแก้ไขพัฒนาต่อไป

ประเด็นที่ ๓ ปัญหาความปลอดภัยของบุคลากรทางการศึกษา

ปัญหาดังกล่าวนี้มีความเชื่อมโยงกับปัญหาความมั่นคงด้วย เนื่องจากว่าในปัจจุบันนี้การเรียนการสอนในภาคใต้จะปิดทำการเร็วขึ้น เพราะเมื่อถึงเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา กองกำลังทหารจะต้องมาคุ้มครองและรับ - ส่ง ครูเดินทางกลับบ้านเพื่อความปลอดภัยในชีวิตจากผู้ก่อความสงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงเป็นสาเหตุทำให้เด็กไม่มีเวลาเรียนอย่างเต็มที่ กระทรวงศึกษาธิการจึงหาแนวทางแก้ไขโดยให้มีการพัฒนาศักยภาพครูให้ดีขึ้น และจัดกองกำลังทหารที่คอยดูแลรักษาปกป้องความปลอดภัยให้กับบุคลากรทางการศึกษาให้มากและรัดกุมเพิ่มขึ้น

ประเด็นที่ ๔ ปัญหายาเสพติด การกำพร้าพ่อแม่ของเด็กในพื้นที่

เนื่องจากจังหวัดชายแดนภาคใต้อาจมีวิถีชีวิตวัฒนธรรมชุมชนที่แตกต่างกันออกไป กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามหาแนวทางการแก้ไขให้เด็กและเยาวชนได้ห่างไกลจากปัญหาเสพติด โดยให้มาเข้าค่ายเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตดีขึ้น เน้นเรื่องสันติศึกษา โดยให้ครูได้มีความเข้าใจร่วมกันว่าปัญหาภาคใต้ไม่เหมือนปัญหาทั่วไปต้องอาศัยบริบทต่าง ๆ และละเอียดอ่อนมากในการจัดการแก้ไขปัญหา ดังนั้น จึงต้องพยายามทำความเข้าใจและร่วมมือกันเพื่อหาทางแก้ไขปัญหากันต่อไป

ประเด็นที่ ๕ ปัญหาการบิดเบือนหลักคำสอนของศาสนา

กระทรวงศึกษาได้มีการแก้ไขโดยมีการทดลองนำเด็กที่ได้มีการเรียนการสอนแบบศาสนาไปเรียนที่โรงเรียนตาดีกาและได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน ศอ.บต. โต๊ะอิหม่ามในชุมชน เป็นอย่างดีและก็เป็น การแก้ปัญหาได้อีกทางหนึ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือของชุมชนในสังคมกับโรงเรียนและองค์กรทางศาสนา

๔.๑.๖ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

ได้ชี้แจงแสดงความคิดเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับเรื่อง การเยียวยาเป็นมาตรการที่ได้ดำเนินการคู่ขนานกับสถานการณ์ความสูญเสียตลอดเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งในขณะนั้นเป็นข้อเสนอของคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กยต.) และได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบหรือเป็นแม่บท คือ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) ต่อมาเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ รับผิดชอบดำเนินการจากที่ได้กล่าวมานี้เป็นระบบการเยียวยาที่ดำเนินการตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีและตามแนวทางเดิมที่มีอยู่ ตัวอย่างเช่น กรณีข้าราชการเสียชีวิตจะได้รับ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท กรณีประชาชนเสียชีวิตจะ

ได้รับจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท อย่างไรก็ตาม ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เสนอขอปรับให้กรณีข้าราชการและประชาชนหากเสียชีวิตให้ได้รับเป็นจำนวนเท่ากัน เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามคำสั่ง สำนักราชเลขาธิการที่ ๑๙๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ (พลตำรวจเอก ประชา พรหมนอก) ผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ผู้แทนภาคประชาชนและผู้แทนผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นกรรมการ โดยมีเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง) เป็นกรรมการและเลขานุการ และปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการร่วม โดยมีภารกิจสำคัญ ๒ เรื่อง ดังนี้

๑. เข้าไปเยียวยาในกรณีสำคัญต่าง ๆ นอกจากกรณีกรือเซะ กรณีตากใบ กรณีไอบาแย แล้ว ยังรวมถึงกรณีที่ประชาชนที่ถูกละเมิดหรือถูกระงับโดยกฎหมายลักษณะต่าง ๆ และได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือมีข้อสรุปที่ชัดเจนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์

๒. มีหน้าที่ในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหات่อรัฐบาล ต่อมาเมื่อมีการเยียวยาในส่วนของเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ในส่วนของพื้นที่เองก็ได้มีการประชุมกันเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ และได้มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดทั้ง ๔ จังหวัด ยกเว้นจังหวัดสตูลเพราะไม่ใช่พื้นที่เกิดเหตุ โดยให้คณะกรรมการฯ รับฟังความคิดเห็นและเยี่ยมประชาชน และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สำคัญทั้ง ๓ เหตุการณ์ คือ กรือเซะ ตากใบและไอบาแย ซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยคณะกรรมการฯ จะส่งข้อมูลกลับมายังศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ภายในวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เพื่อให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) มีข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับกรณีเหตุการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นและจัดทำเป็นข้อเสนอต่อรัฐบาลในการช่วยเหลือเยียวยา อย่างไรก็ตาม ก็ต้องอยู่ในมาตรฐานเดียวกันกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๕ นอกจากนี้ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ได้ทำงานหรือดำเนินการร่วมกันกับกลุ่มสมาพันธ์ครูจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้รับฟังความเห็นและปัญหาความจำเป็นของข้าราชการครูจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผลในการรับฟังความเห็นและปัญหาเบื้องต้น ได้ข้อสรุปว่า ปัญหาใหญ่ของการเยียวยาไม่ใช่เงินเท่านั้น แต่จะอย่างไรที่จะดูแลข้าราชการครูที่เป็นผู้พิการให้สามารถดำรงชีพได้และสิ่งนี้ข้าราชการครูเหล่านั้นกังวลก็คือ เรื่องการศึกษาของบุตร ซึ่งปัญหาเหล่านี้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะจัดทำเป็นข้อเสนอต่อรัฐบาลต่อไปตามมาตรการที่ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ซึ่งคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดทั้ง ๔ จังหวัด ได้เสนอ มาตรการหนึ่งก็จะเป็นเรื่องจำนวนเงินที่ต้องอยู่ในบรรทัดฐานเดียวกันกับที่ คณะกรรมการประสานและติดตามผลการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (ปคอป.) ที่ได้ดำเนินการในเรื่องเงินชดเชยกรณีเสียชีวิต อัตรา ๔,๕๐๐๐,๐๐๐ บาทต่อราย ซึ่งคณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติเห็นชอบในแนวทางการดำเนินการดังกล่าว ปัจจุบัน ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ก็ได้มีความพยายามสร้างความเข้าใจและทำงานร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในพื้นที่

๔.๒ การเดินทางไปศึกษาดูงานของคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการได้เดินทางไปศึกษาดูงาน รวมทั้งเข้ารับฟังบรรยายสรุปสถานการณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ จังหวัดปัตตานี และเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมคณะกรรมการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดสงขลา ระหว่างวันศุกร์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ถึงวันเสาร์ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยได้เดินทางเข้าประชุมรับฟังเหตุการณ์ความสูญเสียจากการปฏิบัติงานของกองร้อยทหารพรานที่ ๔๓๐๒ ณ ศาลากลาง จังหวัดปัตตานี จากนั้น ได้รับฟังเหตุการณ์จากประชาชนในพื้นที่ กรณีมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากการปะทะกัน ณ ที่ว่าการอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ซึ่งได้เดินทางไปดูพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ระเบิดที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี รวมทั้ง ได้เข้าประชุมคณะกรรมการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ ณ ห้องแก้วแสน ชั้น ๙ โรงแรมลีการ์เดนส์ พลาซ่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อรับทราบการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐต่อการแก้ไขปัญหา รวมทั้ง การเยียวยาในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ สถานการณ์โดยทั่วไปในพื้นที่หลังเกิดเหตุการณ์ ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าพบปะทำความเข้าใจกับญาติของผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ตลอดจนได้มีการร่วมหารือกับ มทผ.๔ ผอ.รมน.ภาค ๔ กลุ่มมวลชนมีความเข้าใจในระดับหนึ่งแม้ประชาชนบางคนยังรู้สึกไม่พอใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ก็ไม่ปรากฏการเคลื่อนไหวที่แสดงออกถึงความไม่พอใจต่อเหตุการณ์อย่างรุนแรง

๔.๓ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาภาคใต้

โดยมีบทสรุปจากการสัมภาษณ์บุคคลผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

พลเอก ขวลิต ยงใจยุทธ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้ และการสร้างความปรองดอง สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญว่าการแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้ควรยึดแนวทางพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ รัฐบาลและฝ่ายทหารต้องร่วมมือกันนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยนำคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ สร ๖๖/๒๓ มาปรับใช้ให้เหมาะสมในพื้นที่และให้มีการให้อภัยกันหลังจากนั้นจึงเข้าสู่ขั้นตอนสุดท้ายคือการนิรโทษกรรม ซึ่งหลักประชาธิปไตย คือ การกระจายอำนาจทางการปกครองตนเองภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สู่ท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยใช้ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. ดอกไม้หลากสี คือ ลักษณะของสังคมไทยที่ประกอบด้วยผู้คนและชนเผ่าขึ้นแต่ละชนเผ่าก็จะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างอย่างสวยงาม
๒. ถอยคนละ ๓ ก้าว คือ ทุกฝ่ายที่มีการสู้รบกันต้องยุติ ต่างคนต่างถอยเพื่อยุติ
๓. มหานครปัตตานี คือ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ชาวปัตตานี โดยให้เขาคิด เขาทำ เขาดูแลตนเอง แต่ต้องอยู่ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญของไทย
๔. องค์ประกอบของประชาธิปไตยที่สำคัญ คือ อำนาจอธิปไตยของปวงชน เสรีภาพของพลเมือง ความเสมอภาค หลักนิติธรรม และรัฐบาลต้องมาจากการเลือกตั้ง

นายอารีย์ วงศ์อารยะ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญว่า ควรเน้นเรื่องการศึกษา ได้แก่ จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเฉพาะโรงเรียนปอเนาะ นอกจากจะต้องสอนศาสนาแล้ว ควรส่งเสริมการสอนวิชาชีพร่วมด้วยเพื่อให้ผู้ที่จบออกมาสามารถมีอาชีพ เพื่อสร้างรายได้และสามารถปฏิบัติงานได้ทั้งภาครัฐและเอกชน สำหรับแนวนโยบายดังกล่าวนี้ได้เสนอไว้แล้ว ที่กระทรวงศึกษาธิการ แต่ยังมีได้รับการตอบสนองอย่างเป็นทางการ เน้นการฝึกอบรม เยาวชน โดยการนำเยาวชนในจังหวัดภาคใต้มาอยู่ในครอบครัวอุปถัมภ์ในจังหวัดกรุงเทพฯ และพื้นที่ข้างเคียงเป็นเวลา ๑๕ วัน เพื่อได้เรียนรู้การเป็นมุสลิมในภาคอื่น ๆ ด้วย โดยโครงการดังกล่าวนี้ทำมาแล้ว ๑๗ ครั้ง ทหารที่ลงไปปฏิบัติในพื้นที่ภาคใต้ควรเป็นทหารในพื้นที่กองทัพภาคที่ ๔ เป็นหลัก เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวิถีชีวิต แต่หากกำลังพลของกองทัพภาคที่ ๔ มีจำนวนไม่พอสามารถนำมาสนับสนุนได้แต่กองทัพภาคที่ ๔ ต้องเป็นแกนหลักเสมอ ส่วนงบประมาณที่ใช้ในพื้นที่ภาคใต้ควรกระจายตัวไปสู่จังหวัด อำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล เป็นผู้ปฏิบัติโดย กอ.รมน. และ ศอ.บต. เป็นผู้กำกับดูแล ควบคุมให้เป็นไปตามแผน

พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รองผู้บัญชาการทหารบก จากการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า ประเด็นที่สำคัญสามารถสรุปเป็นแนวทางในการทำงานของฝ่ายความมั่นคง จะมียุทธศาสตร์ในการทำงาน ดังนี้

ยุทธศาสตร์และแนวทางแก้ไขปัญหา

๑. ยุทธศาสตร์หลัก ยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ยุทธศาสตร์รอง ๖ ยุทธศาสตร์ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
 - ๒.๑ การเสริมสร้างความเข้าใจ
 - ๒.๒ การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
 - ๒.๓ การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแทรกซ้อน
 - ๒.๔ การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน
 - ๒.๕ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 - ๒.๖ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
๓. แนวทางการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นแนวทางที่ไม่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ต้องขับเคลื่อนไปพร้อมกันในแนวทางเดียวกัน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างปลอดภัย สงบสุข ยั่งยืน โดยสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
๒. นโยบายต้องนำไปสู่การปฏิบัติจนถึงเจ้าหน้าที่และทหารคนสุดท้าย
๓. เจ้าหน้าที่ต้องมีจิตสำนึกว่าปฏิบัติงานในพื้นที่ประกาศกฎอัยการศึก ต้องไม่ทำผิดเสียเอง
๔. “แจกันสวย ต้องมีดอกไม้หลากสี สักคมดี ต้องรู้หน้าที่ของวิถีประชาธิปไตย” องค์การเอกชน องค์การด้านศาสนา และสื่อมวลชนทุกแขนงในพื้นที่ปัญหามุ่งดำเนินการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง เพื่อลดความหวาดระแวง ลดความแตกแยกทางความคิดของประชาชน อันมีสาเหตุเนื่องมาจากการดำรงวิถีชีวิตตามอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น

นอกจากนี้ รองผู้บัญชาการทหารบก ได้สรุปเป็นภาพรวมว่าจะยุติปัญหาและความรุนแรงได้ จะต้องมีการร่วมพูดคุยโดยฝ่ายนโยบายระดับบน สำหรับทหารซึ่งเป็นหน่วยงานด้านความมั่นคงจะมีหน้าที่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์และยุทธวิธีเพื่อชิงความได้เปรียบและด้านมวลชน เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย

๕. ผลการศึกษาของคณะอนุกรรมการ

๕.๑ การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีสมภพ จิตต์ภิรมย์ศรี อนุกรรมการ ได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า จากการศึกษาที่ได้รับฟังความคิดเห็นจากคณะอนุกรรมการ จากภาคสังคม และได้มีการรวบรวมข้อเสนอต่าง ๆ สามารถประมวลข้อเสนอรูปแบบการกระจายอำนาจ สรุปได้เป็น ๖ ทางเลือก ดังนี้

ทางเลือกที่ ๑ คือ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือ ศอ.บต. ในปัจจุบันมีพื้นที่ดูแลครอบคลุม ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส จังหวัดสงขลา และจังหวัดสตูล เป็นการบริหารและการปกครองรูปแบบพิเศษที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน หน่วยงานราชการส่วนใหญ่ให้การยอมรับโครงสร้างการบริหาร

ทางเลือกที่ ๒ คือ จัดการปกครองเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการบริหารปกครองรูปแบบพิเศษที่มีสถานะเทียบเท่ากระทรวงมีทบวงการบริหารพื้นที่ชายแดนภาคใต้ อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของรัฐมนตรี มีผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดที่มาจากการแต่งตั้ง และมีองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

ทางเลือกที่ ๓ คือ การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเป็นรายจังหวัด แต่ยังคงเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

ทางเลือกที่ ๔ คือ การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเป็นรายจังหวัด ให้เป็นท้องถิ่นรูปแบบพิเศษคล้ายกรุงเทพมหานคร

ทางเลือกที่ ๕ คือ การปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่ รวมพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และอำเภอเทพา อำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เข้าด้วยกัน เป็นหนึ่งหน่วยการปกครอง มีผู้ว่าราชการมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และแต่ละภายในจังหวัดก็ยังคงมีการปกครองส่วนท้องถิ่นเหมือนเดิมคือองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดย่อม

ทางเลือกที่ ๖ คือ การปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่ให้มีการจัดตั้งเหมือนกรุงเทพมหานครเป็นเขตใหญ่ โดยรวมจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และอำเภอเทพา อำเภอจะนะ อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลาเข้าด้วยกันเป็นหนึ่งหน่วยการปกครอง มีผู้ว่าราชการมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนและให้ยกเลิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

โดยข้อเสนอรูปแบบการกระจายอำนาจ จำนวน ๖ ทางเลือกดังกล่าวนี้ เป็นแนวทางที่น่าเสนอและอยู่ภายใต้กรอบตามกฎหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น จึงขึ้นอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ด้วยว่าจะมีความเห็นด้วยหรือไม่ในทางเลือกดังกล่าว

รองศาสตราจารย์โคทม อาริยา ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ได้แสดงความเห็นต่อที่ประชุมว่า ตนเองคิดว่ามีกระบวนการแบ่งแยกดินแดนแน่นอน รัฐบาลควรส่งสัญญาณให้ชัดเจนว่ารัฐพร้อมที่จะพูดคุยควรมีตัวกลางการทูต รัฐบาลอาจตั้งคณะกรรมการอิสระที่ศึกษาและพัฒนากระบวนการสันติภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อใช้เป็นเวทีในการร่วมพูดคุยเพื่อจะนำไปสู่การปรองดอง

นายกนก วงษ์ตระหง่าน อนุกรรมการ ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ เป็นกรณีการแก้ไขปัญหาในระยะยาวหรือการสร้างความสัมพันธ์ซึ่งมีประเด็นสำคัญ ที่เป็นเรื่องใหญ่ ๓ เรื่องที่จะต้องดำเนินการคือ

๑. เรื่องการศึกษา ต้องมีการทบทวนใหม่เพื่อสร้างการศึกษาให้สังคมในภาคใต้เกิดความสันติสุข การศึกษาต้องปรับใหม่โดยให้มีการยืดหยุ่นและสอดคล้องกับวิถีมุสลิม

๒. เรื่องการมีอาชีพและสร้างรายได้ เป็นปัญหาพื้นฐานที่สำคัญโดยเฉพาะเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ที่จะป็นปัจจัยช่วยให้การประกอบอาชีพของชาวบ้านในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้สามารถกระทำได้ง่ายขึ้น มีประสิทธิภาพและทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

๓. เรื่องที่ดิน กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ออกกฎหมายเอกสารสิทธิทับที่ดินของคนในพื้นที่ ที่เคยใช้ที่ดินดังกล่าวประกอบอาชีพ ทำให้ต้องย้ายออกจากพื้นที่นั้นและสร้างปัญหาต่อเนื่องมาว่าชาวบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรมจากรัฐ

ส่วนที่ ๒ เป็นเรื่องการระงับและยุติความรุนแรง สิ่งสำคัญที่สุดในการยุติความรุนแรงคือ ต้องสร้างความไว้วางใจของประชาชนให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยยึดหลักการสำคัญที่ว่า ต้องทำความจริงให้ปรากฏและมั่นคงในความเป็นจริง ถึงแม้ว่าเมื่อความจริงปรากฏออกมาแล้วทำให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐผิดหรือประชาชนเป็นฝ่ายผิด หรือฝ่ายผู้ไม่ประสงค์ดีต้องถูกจับดำเนินคดี ก็ต้องมีการทำความจริงให้ปรากฏและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นด้วย ทั้งนี้ ต้องให้รัฐบาลมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องกันไปตลอดอาจเป็นระยะเวลา ๒ - ๓ ปี จะสามารถทำให้ชาวบ้านเข้าใจไว้วางใจต่อรัฐได้ ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญมาก ทั้งนี้ การระงับความรุนแรงเฉพาะหน้าคือ การระงับความรุนแรงอย่างนุ่มนวล ถูกต้อง ประกอบด้วย

๑. การข่าวที่แม่นยำ
๒. การจับผู้ทำผิดให้ได้
๓. การป้องปราม
๔. ชุมชนมีส่วนร่วม
๕. ชุดคุ้มครองหมู่บ้าน อาจจำลอง พตท. ๔๓ (พลเรือน - ตำรวจ - ทหาร) ลงไปในระดับหมู่บ้าน

พันตรี อาณันย์ วัชรโรทัย รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง ได้เสนอความเห็นวา ประเด็นที่สำคัญมากของการแก้ไขปัญหาคือ การที่รัฐบาลไม่เห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหา ทุกรัฐบาลที่ผ่านมามีการดำเนินการแก้ไขปัญหาภาคใต้มาโดยตลอดแต่ประเด็นที่กล่าวถึงคือการไม่ได้รับความสนใจในการแก้ไขปัญหาเท่าที่ควร การแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้ไม่ใช่เป็นปัญหาแค่ระดับรัฐบาลเท่านั้น แต่เป็นปัญหาระดับชาติที่ทุกภาคส่วนต้องระดมและร่วมมือกัน ต้องพยายามหาผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้วให้อำนาจอย่างแท้จริงในการบริหารจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ก็จะสามารถคลี่คลายไปได้ด้วยดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีรยศ ราฮิมมูลา รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง ได้เสนอความเห็น ว่า ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาที่ยืดเยื้อมายาวนาน ในอดีตอาจจะเข้าใจว่าปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาในระดับท้องถิ่น แต่ในปัจจุบันนี้ภายใต้โลกาภิวัตน์ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาระดับชาติควรกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ อุปสรรคที่สำคัญอีกอย่างของการแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้คือการขาดความต่อเนื่องของรัฐบาลแต่ละชุดที่มียุทธศาสตร์แตกต่างกันออกไป ดังนั้นก่อนที่จะกำหนดยุทธศาสตร์ลงไปในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นที่จะต้องกำหนดก่อนว่าปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาระดับท้องถิ่นหรือเป็นปัญหาระดับชาติ หากเป็นปัญหาระดับท้องถิ่นวิธีการแก้ไขปัญหาจะต้องแก้ไขแบบท้องถิ่นแต่หากเป็นปัญหาระดับชาติ วิธีการแก้ไขปัญหาก็จะมีลักษณะเฉพาะไปอีกแบบ มีการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ จุดสำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็คือ ผู้มีอำนาจในรัฐบาล กองทัพบก ตำรวจ สมช. พร้อมทั้งจะแก้ไขปัญหาหรือไม่ หากแต่ละฝ่ายส่งผู้มีความรู้ความสามารถลงไปแก้ไขแล้วได้ข้อมูลมารายงานแต่ผู้มีอำนาจไม่สนใจหรือไม่ให้ความสำคัญการแก้ไขปัญหา ก็ไม่สามารถกระทำได้ จริง ๆ

นายเจอะอามิง โตะตาหยง รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สาม ได้เสนอความเห็น ว่า ในประเด็นเรื่องการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้

๑. ควรให้มีการพูดคุยกับกลุ่มความขัดแย้งต่าง ๆ เพราะปัญหาความรุนแรงหลากหลายสามารถจบลงได้บนพื้นฐานการพูดคุยบนโต๊ะ ซึ่งเป็นการพูดคุยกับสิ่งที่เป็โครงสร้างของปัญหาต่าง ๆ ซึ่งก็คือหัวหน้ากลุ่มขบวนการต่าง ๆ ที่คิดแยกตัวเป็นรัฐอิสระ ดังนั้น จึงต้องให้มีการพูดคุยกับหัวหน้ากลุ่มของขบวนการ ซึ่งการพูดคุยกันนั้นต้องพยายามใช้คำพูดอย่างระมัดระวังโดยสื่อให้เห็นถึงความสันติและเป็นปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศ ทั้งนี้ ต้องไม่ใช่หลักการเจรจาเพราะถ้ายึดหลักการเจรจาแล้วจะทำให้ดูเหมือนว่าเป็นการยกระดับฐานะของกลุ่มขบวนการเหล่านี้เป็นปัญหาระดับนานาชาติได้

๒. เรื่องการกระจายอำนาจการปกครองสู่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือการจัดตั้งเป็นเขตการปกครองพิเศษนั้น หากเมื่อมีการพิจารณาในสมัยรัฐบาลที่นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น จะเห็นว่ามีกรตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นมา โดยมีโครงสร้างกฎหมายดังนี้คือ ให้ทุกหน่วยงาน ทุกกระทรวง กรม กอง จะอยู่ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยจะมีการมอบหมายให้รัฐมนตรีไปดูแลกำกับแต่ละกระทรวง และแต่ละหน่วยงานไปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามโครงสร้างของกฎหมาย รวมทั้งกระทรวงกลาโหม หน่วยงานของตำรวจ ทหาร ก็อยู่ภายใต้โครงสร้างนี้ด้วยและถือเป็นการลดขั้นตอนในการทำงานเพื่อนำไปสู่การรายงานผลการทำงานต่อนายกรัฐมนตรีในการทำงานได้ และในโครงสร้างกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีเรื่องการกระจายอำนาจการปกครองอยู่ในนี้แล้ว แต่อำนาจดังกล่าวจะไม่ใช้คำว่ากฎหมายการกระจายอำนาจสู่พื้นที่ เนื่องจาก มีเหตุว่าเมื่อถึงระยะเวลาออกเป็นกฎหมายพิเศษที่ใช้ต่อการแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้แล้วจะทำให้สังคมมองว่า เป็นการแยกตัวเพื่อก่อการเป็นอิสระอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้ไม่เป็นผลดีต่อการบริหารบ้านเมืองและเกิดความไม่เข้าใจต่อคนในภาคอื่น ๆ ได้ ดังนั้น จึงได้ใช้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้แทน ส่วนเรื่องการจัดงบประมาณนั้น สามารถให้มีการจัดสรรงบประมาณของตัวเองได้และอยู่ภายใต้โครงสร้างศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) คอยกำกับดูแล รวมทั้งเรื่องกระบวนการในการจัดการต่าง ๆ ก็มีอยู่ในกฎหมายดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ในกระบวนการแก้ไขปัญหาของจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเห็นได้ว่า รัฐบาลจะมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบกระบวนการของบุคคลที่จะเข้ามาดูแลกำกับมากกว่า ในส่วน

ความต้องการอย่างแท้จริงของประชาชนคือความสันติสุขเท่านั้น ซึ่งหากจะมีการดำเนินการเพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตการปกครองพิเศษได้นั้น คิดว่าสิ่งสำคัญที่สุดที่ต้องกระทำคือการทำให้ประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้ออกความคิดเห็นว่าต้องการเช่นไรเสียก่อน เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่นั้น

ปัจจุบันนี้ มีความเห็นว่าต้องการให้มีการนำกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้มาเป็นหลักในการกำกับดูแลจังหวัดชายแดนภาคใต้เสียก่อน เนื่องจาก กฎหมายฉบับอื่น ๆ เหล่านี้ยังไม่สมบูรณ์เสร็จสิ้นกระบวนการของกฎหมายแต่อย่างใด จึงอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้หากนำมาบังคับใช้นอกจากนี้ เห็นว่าไม่ยากให้มีประเด็นเรื่องการปกครองพิเศษในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพราะอาจทำให้เกิดการกีดกันและก่อให้เกิดปัญหาเพิ่มเติมได้อีก รวมทั้งเป็นการสร้างกระแสให้กับฝ่ายตรงข้ามกับรัฐหยาบยกประเด็นดังกล่าวขึ้นมาเพื่อใช้ในการสร้างปัญหาความขัดแย้งได้ ทั้งนี้ ในส่วนของกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นได้มีเนื้อหาสาระที่ครบถ้วนแล้วทุกประเด็นโดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจไปสู่พื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น จึงอยากให้รัฐบาลได้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นสิ่งที่เหมาะสมแล้วกับสภาวะปัจจุบัน นอกจากนี้ สามารถยืนยันได้ว่าการกำหนดจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตการปกครองพิเศษนั้น ไม่ใช่วิธีแก้ไขปัญหาความขัดแย้งให้ยุติลงได้ถ้าประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังไม่ได้รับความเป็นธรรมอย่างแท้จริง

พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ ได้เสนอความเห็นถึงแนวทางในการแก้ไข ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ ดังนี้

๑. แนวทางของคณะอนุกรรมการไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้มีการพิจารณาศึกษาแล้ว เพราะมีการทำวิจัยและมีเอกสารเป็นจำนวนมากมายที่บุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำขึ้นมา และสามารถนำมาใช้เป็นเอกสารอ้างอิง ค้นคว้า ศึกษาได้ ดังนั้น จึงควรมีหลักการว่าทำอย่างไรจึงจะเริ่มลงมือปฏิบัติการได้ทันที หากมีการดำเนินการเรื่องการวิจัยศึกษาตามแนวทางที่นำเสนอมาก็อีกครั้งก็จะทำให้เสียเวลาและจำนวนเงินได้ในการดำเนินการ

๒. ควรมีการเปิดโอกาสให้มีการพูดคุยกันเพื่อสันติภาพระหว่างกลุ่มความขัดแย้งต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การเข้าใจกันในทุกมิติของปัญหา ควรมีการยึดหลักการแบบ Peace Dialogue ซึ่งไม่ใช่ขบวนการ Peace Talk โดยไม่มีการกำหนดประเด็นที่ตายตัวว่าเกี่ยวกับเรื่องอะไร แต่เน้นให้เป็นการพูดคุยเรื่องทั่วไปที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

๓. กลุ่มผู้หญิงใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถูกทอดทิ้ง ละเลยการดูแลจากรัฐ เนื่องจาก พวกเขาเหล่านั้นถูกคุกคามสิทธิสตรีจากกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐที่อาจทำกิจที่ไม่สมควรและเหมาะสม ซึ่งจากการพิจารณาถึงปัญหาดังกล่าวแล้วคิดว่าอาจเป็นสาเหตุจากการที่รัฐมีแนวนโยบายในการปรับเปลี่ยนกำลังพลเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น ทหาร เพื่อลงไปประจำพื้นที่ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ทุก ๖ เดือนนั้นเป็นเจ้าหน้าที่จากภาคอื่น เช่น ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถที่จะเข้าใจในวิถีชีวิตของชาวมุสลิม จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการกระทำที่ผิดประเพณี หลักศาสนา และทำให้ดูเหมือนเจ้าหน้าที่รัฐไม่เกี่ยวข้องกับคนในพื้นที่ดังกล่าวด้วย

๔. สาเหตุและรากเหง้าของปัญหาที่แท้จริง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากเหตุการณ์แล้ว มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๔.๑ ไม่ได้รับความเป็นธรรม

๔.๒ ความไม่ไว้วางใจและความหวาดระแวง ระหว่างประชาชนในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๔.๓ โครงสร้างส่วนการปกครองที่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่พึงพอใจกับการปฏิบัติของรัฐต่อประชาชนในพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน

๔.๔ ขาดการมีส่วนร่วม

๔.๕ ความไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่

๕.๒ บทสรุปจากเอกสารทางวิชาการของรัฐสภา

๕.๒.๑ คณะกรรมาธิการการทหาร สภาผู้แทนราษฎร

ได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษาปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

โจทย์สำคัญในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

๑. ทำอย่างไรให้โครงสร้างของรัฐอันประกอบไปด้วย องค์การ นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการ ตลอดจนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ จะเอื้อต่อการแก้ไขปัญหาโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ วิถีชีวิต และบริบทของคนในท้องถิ่น

๒. ทำอย่างไรที่รัฐและประชาชนในสังคมใหญ่จะเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้และสร้างความรู้สึกร่วมกัน โดยการยอมรับและให้เกียรติรากฐานสังคม วัฒนธรรมมลายูปาดานี

โจทย์สำคัญทั้งสองข้อนี้ได้นำไปสู่กรอบความคิดที่สำคัญที่จะสามารถแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้คือ

๑. แนวทางหลักในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องสร้างความเป็นธรรมในพื้นที่โดยน้อมนำแนวยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และยึดมั่นในแนวทางสันติวิธีที่เป็นคุณค่าของความแตกต่างหลากหลาย เคารพให้เกียรติอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่

๒. การแก้ไขปัญหาจะต้องคำนึงถึงมิติทางสังคมวัฒนธรรมควบคู่กับมิติทางความมั่นคงเป็นสำคัญ

๓. การบังคับใช้กฎหมายต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมด้วยสำนึกของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และเน้นการใช้ดินนโยบายเพื่อจัดการกับปัญหา ซึ่งบางปัญหาสามารถแก้ไขได้ในขั้นตอนของฝ่ายบริหาร โดยการออกนโยบายที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ภายใต้การกำกับของรัฐบาลที่มีวิสัยทัศน์

๔. กลไกของรัฐทางการเมือง การบริหาร การพัฒนา และสังคมวัฒนธรรม รวมทั้งด้านการต่างประเทศ จะต้องมึลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งตระหนักถึงความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

๕. การพัฒนาเศรษฐกิจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและความเป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมที่สมดุลและเป็นธรรม

๖. การให้ความสำคัญกับกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ (Peace Talks) กับกลุ่มที่มีความเห็นแตกต่างในทุกระดับ ในอันที่จะเป็นช่องทางสร้างความเข้าใจเพื่อลดการเลือกใช้ความรุนแรง

๕.๒.๒ คณะกรรมาธิการความมั่นคงแห่งรัฐ สภาผู้แทนราษฎร

ได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษาเรื่อง สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางแก้ไขเชิงรุก โดยมีประเด็นและสาระสำคัญสามารถสรุปได้ดังนี้

จากผลการศึกษารายงานการวิจัยและรายงานการศึกษาปัญหาของคณะทำงานต่าง ๆ ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานความมั่นคงที่มีต่อสภาพปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งในอดีตและปัจจุบันทำให้ทราบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่นั้นมีหลายประการ ได้แก่ ปัญหาการเมืองการปกครอง การศึกษา การต่างประเทศ เศรษฐกิจ ยาเสพติด การแย่งชิงผลประโยชน์ของกลุ่มการเมือง การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อประชาชนของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วน ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ การกำหนดนโยบายและโครงการต่าง ๆ ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การขัดแย้งกันเองของเจ้าหน้าที่ การค้าของเถื่อน การประทุพติมิชอบในวงราชการ การเคลื่อนไหวต่อสู้กับอำนาจรัฐของขบวนการแย่งแยกดินแดน การไม่ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ปัญหาทางด้านสังคม จิตวิทยา กระแสการเมืองระดับสากลที่ส่งผลสะท้อนต่อเจตคติของประชาชนบางกลุ่มในประเทศ เช่น การปฏิบัติอิสลาม การปฏิเสธโลกาภิวัตน์ ปัจจัยด้านประวัติศาสตร์ปัตตานี ผลพวงจากนโยบายที่ผิดพลาดของรัฐในอดีต ความต้องการปกป้องอัตลักษณ์ของคนเชื้อสายมลายู ตลอดถึงความผิดพลาดเชิงนโยบายของรัฐบาลที่ตัดสินใจยุบเลิกหน่วยงาน สำคัญที่ยังจำเป็นต่อภารกิจด้านความมั่นคง อันได้แก่ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) กองบัญชาการผสมพลเรือนตำรวจทหารที่ ๔๓ (พตท. ๔๓) และเขตการศึกษา ๒

แม้ผลการศึกษาจะพบว่าปัญหาหลายประการทับซ้อนกันอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จนยากที่จะสังเกตแยกแยะได้ว่าอะไรเป็นปัญหาหลักที่มีอิทธิพลต่อปัญหาอื่น ๆ แต่เมื่อกำหนดให้สถานการณ์ความไม่สงบเป็นโจทย์แล้วหาคำตอบว่าอะไรคือปัญหาใจกลางของสถานการณ์ การค้นหาคำตอบดังกล่าว ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องมีความคิดจิตใจที่เป็นกลาง ศึกษา พิจารณาปรากฏการณ์และหลักฐานเชิงประจักษ์อย่างรอบคอบ ไม่น้อมเอียงไปกับความรู้สึกและประสบการณ์เดิมใด ๆ ของตน ผู้ศึกษาก็จะค่อย ๆ มองเห็นภาพความจริงของสถานการณ์ความไม่สงบอย่างชัดเจนได้ โดยอาศัยหลักการพิจารณาข้อมูล รายงานการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรายงานการสอบสวนขยายผลของเจ้าหน้าที่ภาคสนาม จากคำให้การของประชาชนผู้ประสบเหตุรุนแรงโดยตรง ตลอดถึงคำรับสารภาพของสมาชิกกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบดังกล่าว ทำให้ทราบว่า “ผู้ก่อความไม่สงบที่แท้จริงขณะนี้คือขบวนการแย่งแยกดินแดนที่มีกลุ่ม BRN Coordinate เป็นแกนนำ ฉะนั้นคำตอบต่อโจทย์ข้างต้นคือขบวนการแย่งแยกดินแดนเป็นปัญหาใจกลางของสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนปัญหาอื่น ๆ เป็นเพียงปัจจัยรองและปัจจัยเสริมของปัญหาการเคลื่อนไหวต่อสู้กับอำนาจรัฐของขบวนการแย่งแยกดินแดนเท่านั้น”

๖. ข้อเสนอแนะ

๖.๑ การศึกษา

- ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึง และครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและทันที
- การศึกษานำการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถ้าประชาชนในพื้นที่ได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ จะทำให้พวกเขาได้เข้าใจ มีการเรียนรู้และคิดอย่างเป็นระบบ สามารถประกอบอาชีพ และมีรายได้เพียงพอตามวิถีมุสลิม
- ควรเพิ่มงบประมาณด้านวัฒนธรรมและศาสนาให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และงบประมาณดังกล่าวต้องถึงประชาชนอย่างแท้จริง
- สร้างความเข้าใจหลักศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง

๖.๒ การพัฒนาเศรษฐกิจ

- ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจที่ประชาชนในพื้นที่ได้ประโยชน์อย่างแท้จริง มิใช่ได้รับผลประโยชน์เพียงกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น
- พัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของประชาชน และฐานทรัพยากรของท้องถิ่น โดยยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีพของประชาชน
- เสริมสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้แก่ประชาชน ในพื้นที่บนพื้นฐานโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการดำรงชีวิต
- งบประมาณในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรกระจายลงสู่ผู้ปฏิบัติในระดับท้องถิ่นอย่างแท้จริง เช่น อำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น

๖.๓ การอำนวยความสะดวก

- พัฒนาระบบงานยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยทำความจริงให้ปรากฏด้วยความรวดเร็ว
- กระบวนการที่จะอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นในชุมชนระดับต้น กระบวนการที่สอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลามคือ ยุติธรรมชุมชน ชุมชนสามารถไกล่เกลี่ยทำความเข้าใจและหาข้อยุติร่วมกันเอง
- ควรเปิดพื้นที่ให้มีการร่วมพูดคุยเพื่อสันติ
- ผลักดันให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อตรวจสอบ หรือสอบสวนข้อเท็จจริงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

๖.๔ การกระจายอำนาจทางปกครองสู่ท้องถิ่น

ข้อเสนอรูปแบบการกระจายอำนาจทางปกครองสู่ท้องถิ่น ขึ้นอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่กับแนวทางดังกล่าว ทั้งนี้ ข้อเสนอรูปแบบการกระจายอำนาจต้องอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งประชาชนในพื้นที่ได้ประโยชน์จากการใช้ทรัพยากร การพัฒนา และการยอมรับ

๖.๕ การเยียวยา

- ประเด็นบุคคลที่จะได้รับการเยียวยาและการชดเชยความเสียหาย ควรจะต้องชัดเจนและมีเหตุผล เช่น ประชาชนผู้บริสุทธิ์หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ใด ๆ เลย แต่ต้องมาเสียชีวิตหรือทุพพลภาพควรต้องอยู่ในขอบข่ายที่จะได้รับการเยียวยาด้วย
- ประเด็นการชดเชยที่เป็นจำนวนเงิน ต้องมีความระมัดระวังให้มากในเรื่องการไม่สร้างความขัดแย้งให้เพิ่มขึ้น และต้องมีมาตรฐานจำนวนเงินที่เท่ากันกับเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมือง ที่กรุงเทพมหานคร
- ประเด็นลักษณะและการเยียวยาชดเชยที่มีค่าใช้จ่ายเงิน ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่ยังไม่ค่อยมีใครให้ความสำคัญเท่าที่ควร ดังนั้น ควรมีการพิจารณาและคำนึงถึงด้วย
- ประเด็นเรื่องขอบเขตเวลา กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในทางการเมืองที่กรุงเทพมหานครนั้น สามารถกำหนดระยะเวลาได้ว่าเริ่มต้นและเสร็จสิ้นเมื่อไร แต่กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ถือเป็นประเด็นปัญหาที่น่ากังวลเพราะว่าเหตุการณ์ความขัดแย้งที่เริ่มขึ้นเมื่อใด สามารถระบุเวลาได้ แต่กรณีที่จะกำหนดระยะเวลาที่เสร็จสิ้นในปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ นั้นทำได้ยาก ดังนั้น เห็นว่าในกระบวนการชดเชยเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบในปัญหาความขัดแย้งภาคใต้ควรต้องเป็นกระบวนการทำงานแบบปลายเปิด

๖.๖ การสนับสนุน

- คณะอนุกรรมการสนับสนุนให้เกิดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ในพื้นที่อย่างเป็นระบบในเรื่อง การแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น การกระจายอำนาจ การบังคับใช้กฎหมายที่มีความจำเป็น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การป้องกันความรุนแรงและเหตุร้ายรายวัน เป็นต้น

- ปัญหาคาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาสำคัญของชาติ รัฐบาล ฝ่ายการเมือง ภาคราชการ และประชาชน ต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาคาโดยไม่แบ่งฝ่าย

๖.๗ การประสานการปฏิบัติ

- ด้านยุทธศาสตร์และวิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นปัญหาสำคัญของประเทศ จะต้องมีการบูรณาการด้านแผนงานและอำนวยการปฏิบัติในระดับประเทศและในระดับพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

- ควรใช้พระราชบัญญัติการบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นหลักในการแก้ไขปัญหาคาจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านการพัฒนา

ความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องอาศัยความจริงจัง และจริงจังในการแก้ไขปัญหาคาของรัฐบาลและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรมที่ประชาชนสามารถรู้สึก และยอมรับได้ มีการขับเคลื่อนการระดมการแก้ไขในทุกด้านไปด้วยกันอย่างสอดประสาน มีบูรณาการ พร้อมทั้ง ให้นำหนักกับมติความมั่นคงของประชาชนควบคู่กับมติสังคม วัฒนธรรม โดยต้องเร่งรัดการแปลงยุทธศาสตร์ และนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีเอกภาพและต่อเนื่อง ยอมรับและแก้ไขข้อบกพร่องที่ผ่านมา โดยตระหนัก และเข้าใจถึง “โจทย์สำคัญต่อการแก้ไขปัญหาคา” อย่างปราศจากอคติ ความหวาดระแวง และผลประโยชน์ แอบแฝง ตลอดทั้งมีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐที่ผ่านมาอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน ที่วัดความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างแท้จริง

คณะอนุกรรมการจึงขอเสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาการแก้ไขปัญหาคาชายแดนภาคใต้ พร้อมข้อเสนอแนะมาเพื่อให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ มาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

(นายอดิศัย ตันยากุล)

เลขานุการคณะอนุกรรมการ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สรุปสถานการณ์

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ – พ.ศ. ๒๕๕๕ (กุมภาพันธ์) มีกลุ่มประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปสถานการณ์ที่เกิดขึ้นดังนี้

- เหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้น	๑๒,๗๒๓	เหตุ
- ประชาชนเสียชีวิต	๔,๔๐๘	ราย
- เจ้าหน้าที่เสียชีวิต	๖๓๖	ราย
- ประชาชนได้รับบาดเจ็บ	๕,๙๔๙	ราย
- เจ้าหน้าที่รัฐได้รับบาดเจ็บ	๓,๓๐๓	ราย

ที่มาของข้อมูล

- ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.)
- ข้อมูลและปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย พลตำรวจเอก อุดุลย์ แสงสิงแก้ว เลขาธิการ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๕

จำนวนประชากรในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และ ๔ อำเภอ จังหวัดสงขลา
(แยกตามจำนวน ชาย / หญิง)

ลำดับที่	จังหวัด	ชาย	หญิง	รวม
๑	ยะลา	๒๔๓,๘๑๕	๒๔๗,๙๑๑	๔๙๑,๗๒๖
๒	ปัตตานี	๓๒๖,๓๓๐	๓๓๔,๘๘๘	๖๖๑,๒๑๘
๓	นราธิวาส	๓๖๘,๖๓๙	๓๗๖,๑๒๘	๗๔๔,๗๖๗
๔	๔ อำเภอ จังหวัดสงขลา	๑๕๓,๙๖๒	๑๕๔,๔๗๔	๓๐๘,๔๓๖
รวมทั้งสิ้น		๑,๐๙๒,๗๕๖	๑,๑๑๓,๔๐๑	๒,๒๐๖,๑๕๗

จำนวนประชากรในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ ๔ อำเภอ จังหวัดสงขลา
(แยกตามจำนวนการนับถือศาสนา)

จังหวัด	ประชากรรวม	นับถือศาสนาพุทธ		นับถือศาสนาอิสลาม		หมายเหตุ
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ยะลา	๔๙๑,๗๒๖	๖๖,๙๘๔	๑๓.๖๒	๔๒๔,๗๔๒	๘๖.๓๘	
ปัตตานี	๖๖๑,๒๑๘	๖๓,๔๒๕	๙.๕๙	๕๙๗,๗๙๓	๙๐.๔๑	
นราธิวาส	๗๔๔,๗๖๗	๖๓,๕๗๒	๘.๕๔	๖๘๑,๑๙๕	๙๑.๔๖	
๔ อำเภอ จังหวัดสงขลา	๓๐๘,๔๓๖	๑๑๐,๗๓๗	๓๕.๙๐	๑๙๗,๖๙๙	๖๔.๑๐	
รวมทั้งสิ้น	๒,๒๐๖,๑๕๗	๓๐๔,๗๑๘	๑๓.๘๑	๑,๙๐๑,๔๓๙	๘๖.๑๙	

ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔

การอพยพเข้า - ออก นอกพื้นที่ของราษฎรไทยพุทธพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
ข้อมูลตั้งแต่ มกราคม ๒๕๕๗ - ปัจจุบัน
(มกราคม ๒๕๕๕)

ที่	จังหวัด	พื้นที่ของราษฎรไทยพุทธ		จำนวนราษฎร		ย้ายเข้า		ย้ายออก		ย้ายเพราะได้รับผลกระทบ		หมายเหตุ
		หมู่บ้าน/ชุมชน	ตำบล	อำเภอ	ครัวเรือน	คน	ครัวเรือน	คน	ครัวเรือน	คน	ครัวเรือน	
๑	ยะลา	๑๓๔	๓๗	๘	๒๑,๙๙๔	๖๑,๘๓๘	๗๒๔	๑,๐๑๒	๓๒๘	๔,๓๕๑	๗๔	๑๓๓
๒	ปัตตานี	๑๖๑	๖๖	๑๒	๑๙,๗๐๘	๖๑,๘๔๑	๑,๙๗๘	๓,๗๑๙	๕๗๖	๑,๖๒๑	๑๕๘	๓๒๘
๓	นราธิวาส	๑๗๗	๕๐	๑๓	๑๕,๗๘๐	๕๐,๘๒๙	๑,๕๕๓	๒,๐๗๗	๑,๗๒๖	๓,๓๕๔	๒๕	๕๘
๔	๔ อำเภอ จ.สงขลา	๒๓๓	๒๘	๔	๔๘,๒๔๗	๑๘๗,๙๐๘	๑,๗๕๔	๓,๓๘๗	๑,๒๐๙	๒,๓๘๗	๐	๐
	รวม	๗๔๕	๑๘๑	๓๗	๑๐๕,๗๒๙	๓๒๒,๔๑๖	๕,๙๓๒	๑๐,๑๙๕	๓,๘๓๙	๑๑,๗๑๓	๒๕๗	๕๑๙

หมายเหตุ

- ข้อมูลได้จากรายงานของคณะทำงานจัดทำข้อมูลฯ ในระดับจังหวัด
- กรณีการย้ายเข้า - ย้ายออก ได้จากการจัดเก็บข้อมูลทางทะเบียนราษฎร
- กรณีการย้ายเพราะได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบได้จากการสัมภาษณ์ราษฎรและจากการจัดเก็บข้อมูลในระดับจังหวัด

ภาคผนวก ข

๑. การประชุมรับฟังเหตุการณ์ความสูญเสียจากการปฏิบัติงานของ กองร้อยทหารพรานที่ ๔๓๐๒ ณ ศาลากลาง จังหวัดปัตตานี

ปัญหาการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีการก่อเหตุร้ายโดยขบวนการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งขบวนการดังกล่าวมีการปลุกฝังอุดมการณ์ในเรื่องการแบ่งแยกดินแดนมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่แอบแฝงหาผลประโยชน์ในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ เช่น กลุ่มผู้ค้ายาเสพติด กลุ่มผู้ค้าสิ่งผิดกฎหมาย กลุ่มอิทธิพล ที่ต้องการให้สถานการณ์ก่อการร้ายยกระดับความรุนแรงเพื่อประโยชน์ของกลุ่มเป็นสำคัญ

จากเหตุการณ์การสูญเสียจากการปฏิบัติงานของ กองร้อยทหารพรานที่ ๔๓๐๒ พื้นที่ บ้านกาหยู ตำบลบุโละบุโย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๕ สถานการณ์ในพื้นที่อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่มีความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงบ่อยครั้ง เนื่องจากมีถนนนำในระดับปฏิบัติการเคลื่อนไหวอยู่ในพื้นที่ โดยในระยะเวลาตั้งแต่ เดือน ต.ค. - ธ.ค. ๒๕๕๔ มีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง จำนวน ๘ เหตุการณ์ แยกเป็นการลอบยิงฐานปฏิบัติการและจุดตรวจ จำนวน ๓ ครั้ง ซุ่มโจมตีกำลังทหาร จำนวน ๑ ครั้ง และลอบยิงราษฎร จำนวน ๔ ครั้ง เป็นผลให้มีผู้บริสุทธิ์เสียชีวิตจำนวน ๓ คน และบาดเจ็บสาหัส จำนวน ๑ คน

สถานการณ์วันที่เกิดเหตุ

เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๕ เวลา ๒๐.๐๕ น. ผู้ก่อเหตุรุนแรงได้ใช้อาวุธเครื่องยิงลูกระเบิด ขนาด ๔๐ มม. ยิงใส่ฐานปฏิบัติการ ร้อย.ทพ.๔๓๐๒ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ บ้านน้ำดำ หมู่ ๓ ตำบลบุโละบุโย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จำนวน ๓ นัด โดยกระสุน ๒ นัดแรก ตกใส่สะพานน้ำข้างครัว (ไม่ระเบิด) กระสุนนัดที่ ๓ ตกบริเวณขอบสระใกล้ ๆ โรงครัว (ระเบิด) ไม่มีกำลังพลได้รับบาดเจ็บ จากนั้นกำลังพลได้สังเกตเห็นรถยนต์บรรทุกวิ่งผ่านบริเวณฐานปฏิบัติการออกไปและต่อมาได้รับแจ้งจากแหล่งข่าวในพื้นที่ว่ามีรถต้องสงสัยจอดใกล้ ๆ กับคลองส่งน้ำชลประทาน โดยติดเครื่องยนต์ไว้แต่ปิดไฟหน้า แล้วขับไปทางถนนหมายเลข ๔๑๘ เมื่อเวลา ๒๐.๓๐ นาฬิกา ผบ.ร้อย.ทพ.๔๓๐๒ จึงได้จัดกำลังออกสกัดกั้นตามแผนเผชิญเหตุของหน่วย โดยนำกำลังพล ๑ ชุดปฏิบัติการ (๔ นาย) ออกไปสกัดกั้นบริเวณบ้านกาหยู หมู่ ๑ ต.บุโละบุโย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นบริเวณทางเปียงขึ้นถนนหมายเลข ๔๑๘ และได้ตรวจพบรถต้องสงสัยวิ่งผ่านมา กำลังพลที่วางกำลังสกัดกั้น จึงได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการตรวจค้น โดยแสดงตนพร้อมส่งสัญญาณให้หยุดรถและให้ผู้ที่อยู่ในรถลงจากรถ แต่รถยนต์คันดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามและได้พยายามขับถอยหนีออกห่างไปประมาณ ๒๐ - ๓๐ เมตร อยู่บริเวณพื้นที่มืดและทัศนวิสัยจำกัด

ในขณะที่เดียวกันมีเสียงปืนดังขึ้นจากบริเวณใกล้เคียงกับที่รถจอดอยู่ จำนวน ๑ นัด ส่งผลให้เจ้าหน้าที่เข้าใจว่ามีการใช้อาวุธจากกลุ่มบุคคลหลบหนีออกมาจากรถยนต์บรรทุกคันดังกล่าว ประมาณ ๒ - ๓ คน จึงได้ยิงตอบโต้เพื่อป้องกันตนเอง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีกำลังพลเพียง ๔ นาย จึงได้ทำการปิดกั้นพื้นที่บริเวณโดยรอบ พร้อมกับขอรับการสนับสนุนกำลังจากหน่วยเหนือ จากนั้นเมื่อเวลา ๒๑.๐๐ น. เจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี และ ผก.ปัตตานี ๒๔ ได้จัดกำลังพร้อมรถยนต์หุ้มเกราะเข้ามาควบคุมพื้นที่ ขณะทำการปิดกั้นพื้นที่ เจ้าหน้าที่ได้ตะโกนให้กลุ่มผู้ต้องสงสัยแสดงตนเพื่อมอบตัวแต่ไม่มีสัญญาณตอบรับใดๆ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ประเมินสถานการณ์และมีความมั่นใจในระดับหนึ่งแล้ว จึงได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการพิสูจน์ทราบ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ชุดวิทยากรกองพิสูจน์หลักฐานเข้าตรวจสอบพื้นที่ที่เกิดเหตุ ผลการตรวจสอบพบผู้เสียชีวิต จำนวน ๔ คน และบาดเจ็บ จำนวน ๒ คน พร้อมอาวุธ ปืนเล็กยาว เอเค-๔๗ จำนวน ๑ กระบอก และปลอกกระสุน จำนวน ๒ ปลอก อยู่บริเวณเบาะหน้าด้านซ้ายข้างคนขับ และ ปืนพก ขนาด .๔๕ นิ้ว จำนวน ๑ กระบอก อยู่ใกล้ศพในกระบะหลังรถ และได้รับแจ้งจากประชาชนว่ามีผู้บาดเจ็บอีก จำนวน ๒ คน ในพื้นที่ใกล้เคียงจุดเกิดเหตุ ร้อย.ทพ.๔๓๐๒ จึงได้ใช้ยานพาหนะของหน่วยนำผู้บาดเจ็บดังกล่าวไปส่งโรงพยาบาลหนองจิก

การดำเนินการของ กอ.รมน.ภาค ๔ ส่วนหน้า หลังเกิดเหตุการณ์

๑. หลังเกิดเหตุ ฉก.ปัตตานี ๒๔ ฉก.ทพ. ๔๓ และ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าพบปะและชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อสร้างความเข้าใจกับญาติของผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต รวมทั้งได้จัดเจ้าหน้าที่เข้าเยี่ยมผู้ได้รับบาดเจ็บและร่วมพิธีบำเพ็ญกุศลศพผู้เสียชีวิต ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามฉวยโอกาสในการปฏิบัติการข่าวสารและบิดเบือนข้อเท็จจริง

๒. เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๓.๐๐ น. กอ.รมน.ภาค ๔ ส่วนหน้า ได้จัดให้มีการประชุมหารือและชี้แจง กับญาติผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าว โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และผู้แทนหน่วยทหารเข้าร่วมประชุม สรุปข้อตกลงที่สำคัญในขั้นต้น และได้ดำเนินการแล้ว ดังนี้

๒.๑ ศอ.บต. ได้จัดสรรเงินค่าเยียวยาเป็นกรณีเร่งด่วนให้กับผู้เสียชีวิต รายละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับผู้ได้รับบาดเจ็บจะจ่ายให้รายละ ๓๐,๐๐๐ บาท

๒.๒ จัดตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้น เพื่อเร่งพิสูจน์ทราบข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความเป็นธรรม ตามหลักฐานพยานบุคคลและพยานวัตถุ เพื่อให้สาธารณชนได้รับความเป็นมาและสาเหตุที่เกิดขึ้นโดยเร่งด่วน (คำสั่ง กอ.รมน.ภาค ๔ สน. ที่ ๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง) ได้ประชุมครั้งแรกไปแล้วเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

๒.๓ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๕.๐๐ น. กอ.รมน.ภาค ๔ ส่วนหน้า ได้จัดให้มีการประชุมหารือและชี้แจงกับญาติของผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าวอีกครั้ง โดยมี มทท.๔ ผอ.รมน.ภาค ๔ เป็นประธาน ได้ข้อสรุปและได้ดำเนินการแล้ว ดังนี้

๑) จัดตั้งคณะกรรมการอิสระ ซึ่งเป็นบุคคลที่ประชาชนในพื้นที่ให้การยอมรับ เข้ามาตรวจสอบข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย โดยผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน และกำหนดแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปรองดอง สมานฉันท์สันติวิธี

๒) ได้เยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมโดยทันที ตามที่ ศอ.บต. และ จังหวัดปัตตานี ได้ดำเนินการแล้ว และ กอ.รมน.ภาค ๔ ส่วนหน้า ได้มอบเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมให้กับผู้บาดเจ็บรายละ ๓,๐๐๐ บาท และให้กับญาติผู้เสียชีวิตรายละ ๕,๐๐๐ บาท

๓) ได้สืบเปลี่ยนกำลัง ร้อย.ทพ.๔๓๐๒ และ ร้อย.ทพ.๔๓๐๖ ของ ฉก.ทพ.๔๓ ออกนอกพื้นที่แล้ว ตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา โดยได้นำ ร้อย.ทพ. ของ ฉก.ทพ.๒๒ ไปปฏิบัติหน้าที่แทน

ทั้งนี้ สถานการณ์โดยทั่วไปในพื้นที่หลังเกิดเหตุการณ์ ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าพบปะทำความเข้าใจกับญาติของผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ตลอดจนได้มีการหารือกับ มทท.๔ ผอ.รมน.ภาค ๔ กลุ่มมวลชนมีความเข้าใจในระดับหนึ่ง แม้ประชาชนบางคนยังรู้สึกไม่พอใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ก็ไม่ปรากฏการเคลื่อนไหวที่แสดงออกถึงความไม่พอใจต่อเหตุการณ์อย่างรุนแรง

การวิเคราะห์เหตุการณ์

การแก้ไขปัญหาใน จชต. หน่วยงานงานทุกภาคส่วนได้พยายามอย่างเต็มขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้สถานการณ์ในปัจจุบันมีแนวโน้มพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นมาโดยลำดับ ประกอบกับผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นได้กวัดข้นและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ให้ปฏิบัติภารกิจด้วยความรอบคอบระมัดระวัง ตลอดจนได้มีการฝึกกำลังพลให้มีขีดความสามารถในการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุ และการปฏิบัติกฎการใช้กำลังอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะการปฏิบัติในเวลากลางคืนและเมื่อทัศนวิสัยจำกัด การปฏิบัติของหน่วยในวันเกิดเหตุเป็นการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุ ด้วยการจัดกำลังสกัดกั้นตามเส้นทางที่คาดว่ากลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงจะใช้ในการหลบหนี อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในห้วงเวลากลางคืนซึ่งทัศนวิสัยจำกัด เป็นเหตุให้เกิดการสูญเสียจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้การกระทำของเจ้าหน้าที่จะถือเป็นความผิด หรือกระทำการเกินกว่าเหตุหรือไม่นั้น จะดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย โดยปัจจุบันอยู่ในระหว่างการสอบสวนข้อเท็จจริงของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ขณะเดียวกัน กอ.รมน.ภาค ๔ ส่วนหน้า ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เป็นคณะกรรมการภายใน ๑ คณะ และการคณะกรรมการอิสระ ๑ คณะ ซึ่งเป็นผู้ที่ประชาชนในพื้นที่ให้การยอมรับเข้ามาตรวจสอบข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อพิสูจน์ทราบข้อเท็จจริงด้วยความยุติธรรมตามหลักฐานพยานบุคคลและพยานวัตถุ ให้สาธารณชนได้รับทราบโดยเร่งด่วนต่อไป

๒. การรับฟังเหตุการณ์จากประชาชนในพื้นที่ กรณีมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากการปะทะกัน ณ ที่ว่าการอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

จากเหตุการณ์เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๕ บริเวณหมู่ที่ ๑ บ้านกาหยี ตำบลบุโละบูโย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นเหตุให้ประชาชนในบ้านกาหยี (กลุ่มบ้านตันหยงบุโละ) เสียชีวิต ๔ รายมีผู้ได้รับบาดเจ็บ จำนวน ๔ ราย และสามารถหนีออกจากจุดเกิดเหตุกลับไปบ้านพัก จำนวน ๑ ราย ซึ่งประชาชนที่อยู่ในเหตุการณ์ได้ให้ข้อมูลว่ากลุ่มประชาชนดังกล่าวมีจำนวนทั้งสิ้น ๙ คน ได้นัดหมายเพื่อไปละหมาดศพของมารดาอดีตผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๔ ตำบลลิปะสะโง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ซึ่งเสียชีวิตจากโรครชรา เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๖.๓๐ น. โดยนัดหมายกันที่บ้านนายยา ตือราแม (เจ้าของรถและเป็นผู้ได้รับบาดเจ็บ) ซึ่งจัดงานเมาลิดอยู่ที่บ้าน เวลาประมาณ ๒๐.๐๐ น. ประชาชนกลุ่มดังกล่าวได้ยินเสียงปืน และระเบิดดังมาจากฐานปฏิบัติการ ร้อย ท.พ. ๔๓๐๒ ซึ่งเป็นเส้นทางที่จะต้องเดินทางผ่านเพื่อไปยังหมู่ที่ ๔ ตำบลลิปะสะโง จึงเปลี่ยนเส้นทางการเดินทางไปเป็นเส้นทางตามถนนสาย ๔๓ แทน เมื่อออกเดินทางไปถึงจุดเกิดเหตุ ได้พบทหารพรานจึงได้จอดรถและบอกว่าเป็นประชาชนจะไปละหมาดศพที่ ตำบลลิปะสะโง แต่เนื่องจากพื้นที่เป็นบริเวณที่ลาดชันด้วยความตกใจของคนขับรถทำให้รถได้ไหลลงไปตามทางที่ลาดชันดังกล่าว จากนั้น ได้เกิดการยิงเข้ามาที่กลุ่มประชาชนและทำให้มีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บ ดังนี้

(๑) นายอัสมัน ตือราแม	เสียชีวิต
(๒) นายสาหะ สาแม	เสียชีวิต
(๓) นายหามะ สะนิ	เสียชีวิต
(๔) นายรอปา ปือราเฮง	เสียชีวิต
(๕) นายมะลูติง แวกะจิ	บาดเจ็บ
(๖) นายยา ตือราแม	บาดเจ็บ
(๗) นายมะแอ ดอเลาะ	บาดเจ็บ
(๘) นายชอบรี ปือราเฮง	บาดเจ็บ
(๙) นายอับดุลเลาะ นิ	หนีออกจากที่เกิดเหตุการณ์กลับบ้านได้

จากการสอบถามญาติผู้ได้รับบาดเจ็บ และเสียชีวิตมีความพอใจในการเยียวยาเบื้องต้นที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการให้แล้ว และส่วนใหญ่มีความพอใจในการเยียวยาของภาครัฐ ตามที่ได้ประกาศไว้ แต่สิ่งที่ต้องการให้ภาครัฐดำเนินการต่อไป คือ การดำเนินคดีต้องดำเนินการตามกฎหมายอย่างเป็นธรรม และการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าใครถูกใครผิดจะต้องมีการตัดสินที่ชัดเจนด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม และจะขอติดตามผลการสอบสวนต่อไป อีกทั้ง ประชาชนในพื้นที่ที่มีความหวาดระแวงว่าจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวในพื้นที่อีกหรือไม่

๓. การไปดูพื้นที่เกิดเหตุการณ์ระเบิดที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี

จากเหตุการณ์เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ได้มีกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบลอบวางระเบิดคาร์บอมบ์หน้าสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ริมถนนสุขุมวิท ต.สะบารัง ที่เกิดเหตุริมถนนหน้าสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี โดยมีซากรถปิกอัพอีซูซุ ทะเบียน กง ๘๕๔๖ ภูเก็ต โดยกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้วางระเบิดแสวงเครื่องหนักประมาณ ๒๐ กิโลกรัม ซ่อนในรถปิกอัพ และขับจอดไว้ที่หน้าสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดล่วงหน้า ๑ วัน ซึ่งรถที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ซุกซ่อนระเบิดได้ขาด ๒ ท่อน และถูกไฟไหม้เป็นเศษเหล็ก ชิ้นส่วนระเบิดแสวงเครื่องกระจายไปทั่วบริเวณ แรงระเบิดทำให้กำแพงและตัวอาคารสำนักงานสาธารณสุขซึ่งเป็นตึก ๒ ชั้นได้รับความเสียหายอย่างหนัก อีกทั้ง จุดเกิดเหตุมีสถานที่ราชการ และบ้านพักของข้าราชการตั้งอยู่ และเป็นเส้นทางที่จะไปบ้านพักของรองผู้ว่าราชการจังหวัด และข้าราชการต่าง ๆ โดยเฉพาะบ้านพักของปลัดจังหวัดปัตตานี ซึ่งอยู่ติดกับสำนักงานสาธารณสุข แรงระเบิดทำให้กระจกและตัวอาคารและบ้านพักของปลัดจังหวัดได้รับความเสียหายด้วย ส่วนความเสียหายของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานีนั้นมีความเสียหายมากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ และต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อใช้ในการซ่อมแซมอาคารสำนักงานอย่างเร่งด่วน จากเหตุการณ์ดังกล่าวมีประชาชนเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บ ดังนี้

๑. นายมานิตย์ อูมา	ข้าราชการบ้านญาติสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี เสียชีวิต
๒. นายชูเฟียน ยูโซ๊ะ	บาดเจ็บ
๓. นายมะรอเซะ แวสอเฮาะ	บาดเจ็บ
๔. นางอัมรา สิงสวัสดิ์	บาดเจ็บ
๕. นายโนรี มูซอ	บาดเจ็บ
๖. เด็กหญิงซุติมา นามวงศ์	บาดเจ็บ
๗. นางสาวเจ๊ะรอซิดะ เจ๊ะแหว	บาดเจ็บ
๘. นายนิมะ หะยีอาแซ	บาดเจ็บ
๙. นายอำนาจ เนียมทอง	บาดเจ็บ

๔. การประชุมคณะกรรมการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ ณ ห้องเก้าแสน ชั้น ๙ โรงแรมลีการ์เดนส์ พลาซ่า อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ในวันเสาร์ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๕ น. พลตำรวจเอกประชา พรหมนอก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ ซึ่งเป็นการประชุมเพื่อพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลที่เป็นรูปธรรมโดยเร็ว โดยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้ อาทิเช่น

๑) การดำเนินการสำรวจตรวจสอบข้อเท็จจริง จัดทำฐานข้อมูลหรือเป็นศูนย์กลางข้อมูลของผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗

๒) การจัดให้มีเวทีสาธารณะและการประชุมกับผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบข้อมูลและความคิดเห็นต่างๆ

๓) การกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ เสนอคณะรัฐมนตรี

๔) การให้ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้ความช่วยเหลือเยียวยาตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่คณะกรรมการเสนอคณะรัฐมนตรี เป็นต้น สำหรับกลุ่มเป้าหมายในการเยียวยาประกอบด้วย ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่มีสยิดหรือชะชะ เหตุการณ์สะบ้าย้อย เหตุการณ์ตากใบ เหตุการณ์ไอร์ปาแย หรือที่คณะกรรมการมีความเห็นว่า เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้ง ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยจ่ายค่าเยียวยาไม่เกิน ๗,๕๐๐,๐๐๐ บาท (เท่ากับกรณีความรุนแรงที่เกิดจากการชุมนุมทางการเมืองที่กรุงเทพฯ) การเยียวยานี้เป็นการดำเนินการบนพื้นฐานหลักมนุษยธรรม ติดตาม ดูแลผู้ที่ได้รับการเยียวยาอย่างต่อเนื่อง ในที่ประชุมผู้นำศาสนาอิสลามได้ยืนยันว่าทรัพย์สินที่เกิดจากเยียวยาไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สินมรดก จากนั้น ที่ประชุมได้มีความเห็นว่ายุทธศาสตร์การเยียวยาฟื้นฟูผู้เสียหายไม่ควรให้ความสำคัญเฉพาะเรื่องการให้เงินเยียวยาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงศักดิ์ศรีของมนุษย์ชนด้วย รวมทั้ง การให้ความสำคัญกับการใช้หลักศาสนาในการเยียวยาทางด้านจิตใจโดยการส่งเสริมให้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ นอกจากนี้ในที่ประชุมได้มีการเสนอให้มีการจัดเวทีสาธารณะในการระบายความรู้สึกในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นการเยียวยาสภาพจิตใจ